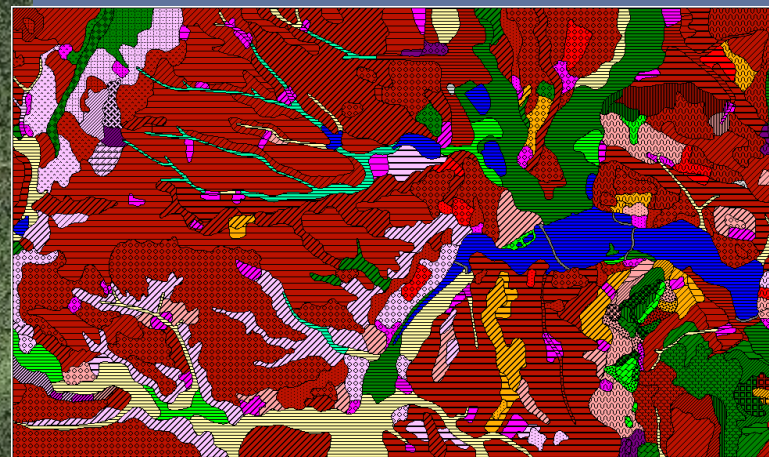

Nauka o krajině

Okem ptáka

SOUČASNÁ KRAJINA
Dyjsko-svratecký úval - Chorická úroveň
(červeně - legenda) 1:100 000 (černě - databáze)

1	1,2	13	37	25	25
2	3	14	14	26	26
3	4	15	15	27	27
4	5	16	16	28	28
5	6	17	17	29	29
6	7	18	18	30	30
7	8	19	19	31	31
8	9	20	20	32	32
9	10	21	21	33	33
10	11	22	22	34	34
11	12	23	23	35	35
12	13	24	24	36	36

Na mapě z rukou odborníka a počítače

Objektivem fotoaparátu

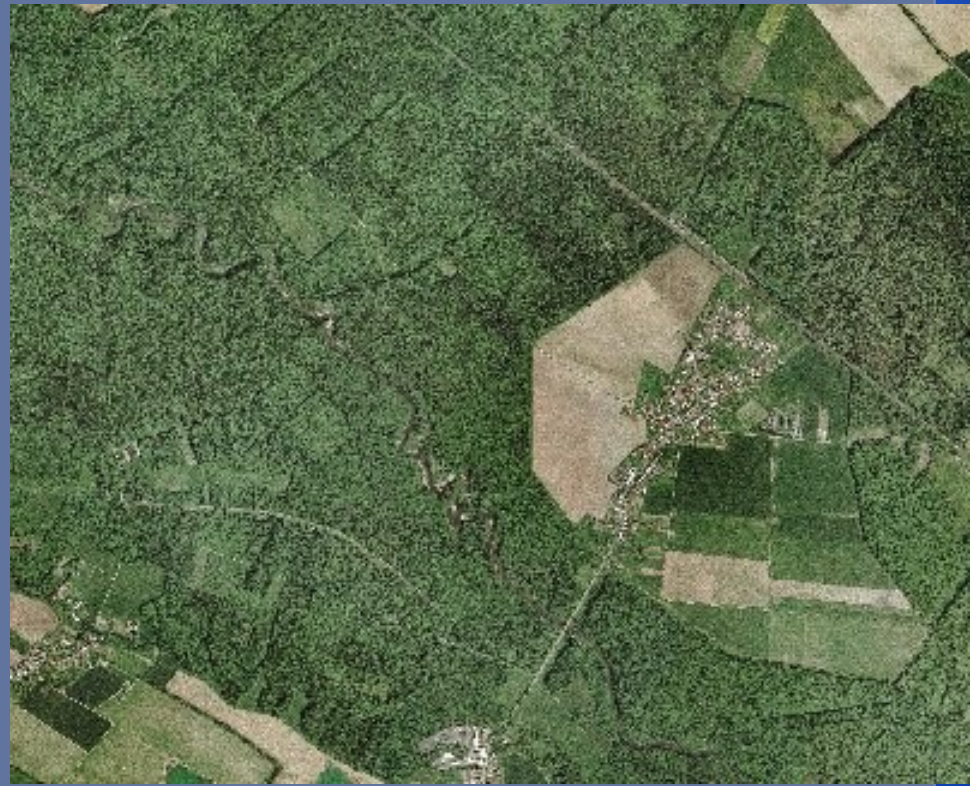

Štětcem umělce

Krajiny České republiky

Šumava - Špičák

Litovelské Pomoraví

Krajiný České republiky

Vranovská přehrada

Třeboňské rybníky

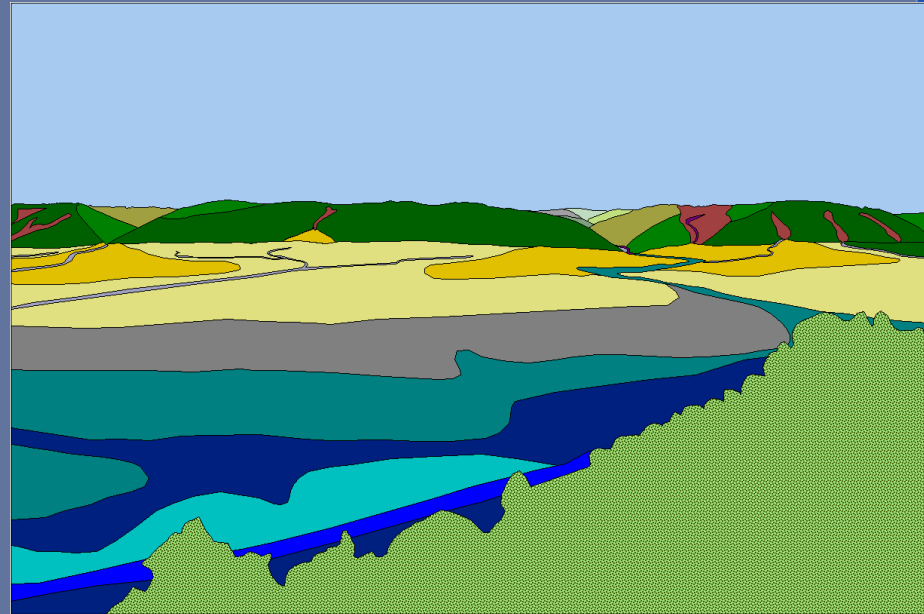
Slovo „krajina“

- Kraj – krajina – sahá odněkud někam, má okraj, liší se od okolí – je „vykrojená“ z něj.
- Český a slovenský: kraj a krajina
- Jihoslovenský: pokrajina
- Ruský: kraj (odborně „landšaft“, umělecky „pejzaž“)
- Polský: krajobraz
- Anglický: landscape (na souši), seascape (na moři)
- Německý: die Landschaft
- Francouzský: paysage

Co se skrývá ve slově „krajina“?

- Má územní omezení („kraj“)
- Má vizuální projev („krajobraz“)
- Je domovem naším nebo někoho jiného („pokrajina“)
- Je souborem součástí („-schaft“)
- Je pevnou zemí („land-“) nebo vodou („sea-“)

Krajina není jenom scénérie

Krajina

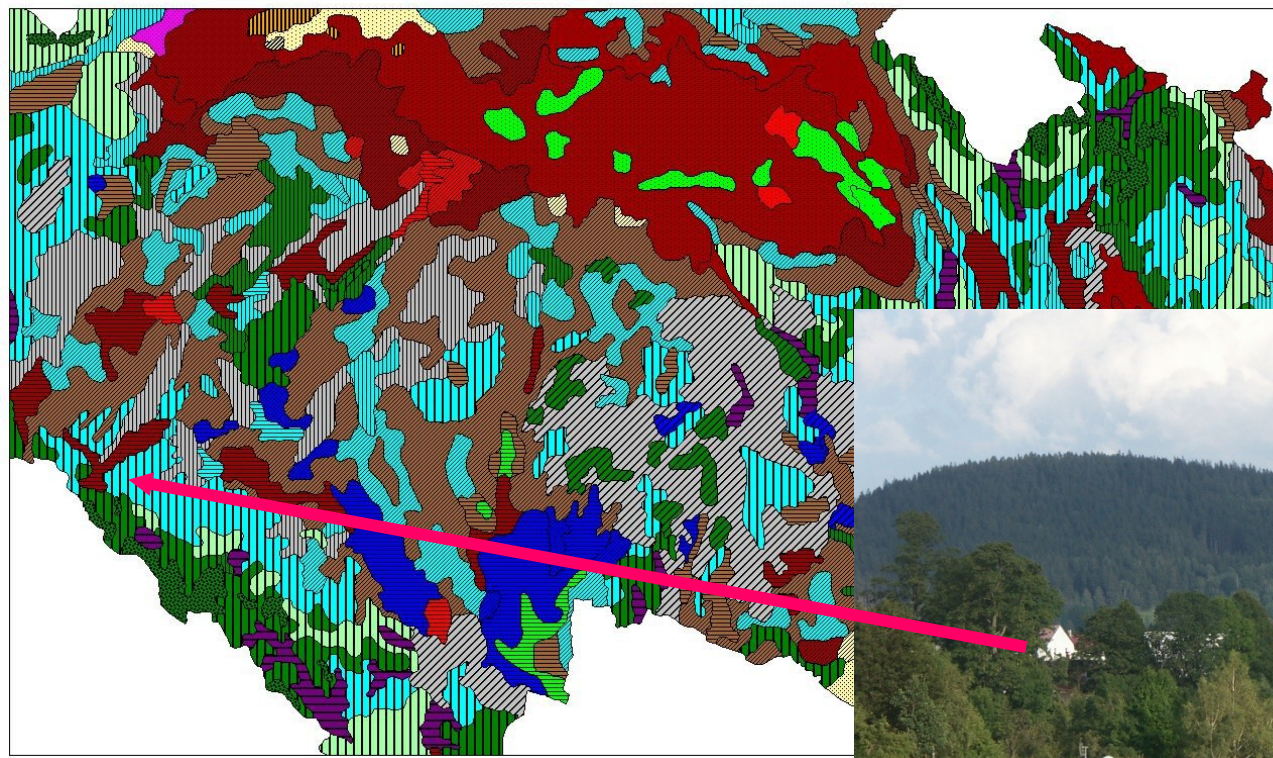
- Krajina je životním prostředím člověka a ostatních organismů.
- Krajinu tvoří její jednotlivé **přírodní složky** (voda, vzduch, energie, geologický podklad s reliéfem, půdy a biota) a udržují, resp. vyvíjí se díky působení **přirozených procesů**.
- V krajině se vyskytují dále výtvořky člověka a působí jeho aktivity.

Co na to odborník?

KRAJINA je územní celek, kvalitativně odlišný od celků okolních. Má přirozené hranice a vyznačuje se vnitřní stejnorodostí, charakteristickou strukturou a zákonitým souborem jevů a procesů. Zaujímá určitý prostor na povrchu planety a vyvíjí se v prostoru a v čase. *(podle J. Demka)*

Co na to odborník?

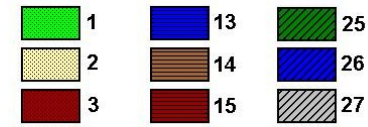

SOUČASNÁ KRAJINA

Česká republika - jih

Regionální úroveň

1:1 000 000

Krajina Šumavského podhůří:
má hranice, uvnitř nich je
homogenní – stejnorodá, co se
týče vzhledu, struktury a
dynamiky.

Krajina - definice

- krajiny rozmanitým způsobem hodnotit a třídit, charakteristickou jejich vlastností zůstává rozmanitost.
- Krajina vždy slouží k bydlení, práci a odpočinku člověka
- Člověk v krajině nejen bydlí, pracuje a odpočívá, čili rozmanitě ji využívá a mění, ale také krajinu rozmanitými způsoby v její existenci a dalším vývoji ohrožuje.

Spolupráce vědních disciplin

- Řešení problémů v krajině vyžaduje systémový přístup a komplexní průzkum
- nutná spolupráce vědních disciplín: geografie a její nauka o krajině, ekologie a environmentalistika.
- nebývalé prostorové důsledky působení člověka na kvalitu prostředí způsobily renesanci geografického zájmu o dynamické jevy v krajině.

Rizika

- krajina, ať již přírodní nebo člověkem ovlivněná, představuje pro člověka rozmanitá rizika,

Evropská úmluva o krajině

- „Evropská úmluva o krajině“

Nauka o krajině jako vědecká disciplína

- **Nauku o krajině**
- (Landschaftslehre, landšaftověděnije, science de paysage, landscape science)

Přehled systému geografických věd

kartografie a geoinformatika

obecná k, tematická k., GIS, DPZ, GPS, fotogrammetrie,

Vědy o fzg. komplexu:

obecná fyzická geografie

paleogeografie

Vědy o sg. komplexu

obecná socioekonomická geogr

historická geografie

Vědy fzg.složkách:

geomorfologie

klimatologie

hydrogeografie a oceanografie

pedogeografie

biogeografie

geografie přír.

FZG

SG

krajinná sféra

Vědy o sg.složkách:

g. obyvatel, g. sídel

g. průmyslu, g. zemědělství, g. dopra

g. služeb, g. rekreace

g. vědy a kultury

Vědy o regionech:

regionální geografie

politická geografie

Vědy o systémech a vědě

nauka o krajině

geoekologie

planetární geografie

teoretická geografie

Nauka o krajině

- Je geografická disciplína zabývající se syntetickým studiem geosystémů.
- Těžiště NoK spočívá **ve fyzické geografii.**
- Charakterizuje ji **komplexně systémový výzkum krajiny**, vztahu krajiny k rozmanitým aktivitám lidské společnosti..

Objekt a předmět Nauky o krajině

- Objektem studia nauky o krajině je krajinná sféra Země, resp. její teritoriálně omezené segmenty - krajiny.
- Předmětem výzkumu NoK jsou jednotlivé vlastnosti, zákonitosti a vazby v krajině.

Vznik moderní nauky o krajině

- ◉ pozdně středověké a novověké **zámořské plavby** zásadní impulz **k formování celostního chápání přírody** naší planety
- ◉ **renesance** a později **osvícenství**.
- ◉ **Bernhardt Varenius** svoji práci „**Všeobecná geografie**“ (1650), ve které Zemi popisuje jako zeměvodní planetu s prolínajícími se živly
- ◉ **Emmanuel Kant** : „**Physische Geographie**“, 18.st.
- ◉ **chyběla integrující teoretická základna**
- ◉ **Alexandr von Humboldt**
- ◉ Pojem nauky o krajině se objevuje koncem 19. století v dílech německých geografů

Otcové zakladatelé

- ruská (sovětská)
- a německá krajinářská škola

- Sočava a C. Troll (1939 –
Landschaftsökologie)

Vznik NoK a české země

- české země - 20 st., prof. Karel Kořistka
- vznik Československé akademie věd (od roku 1953),
- vznik Ústavu krajinné ekologie ČSAV v roce 1971,
- **Období 90. let** a následující je charakteristické rostoucím podílem **digitálního zpracování dat** o krajině
- od roku 2007 vydávání odborného časopisu **Landscape Ecology**

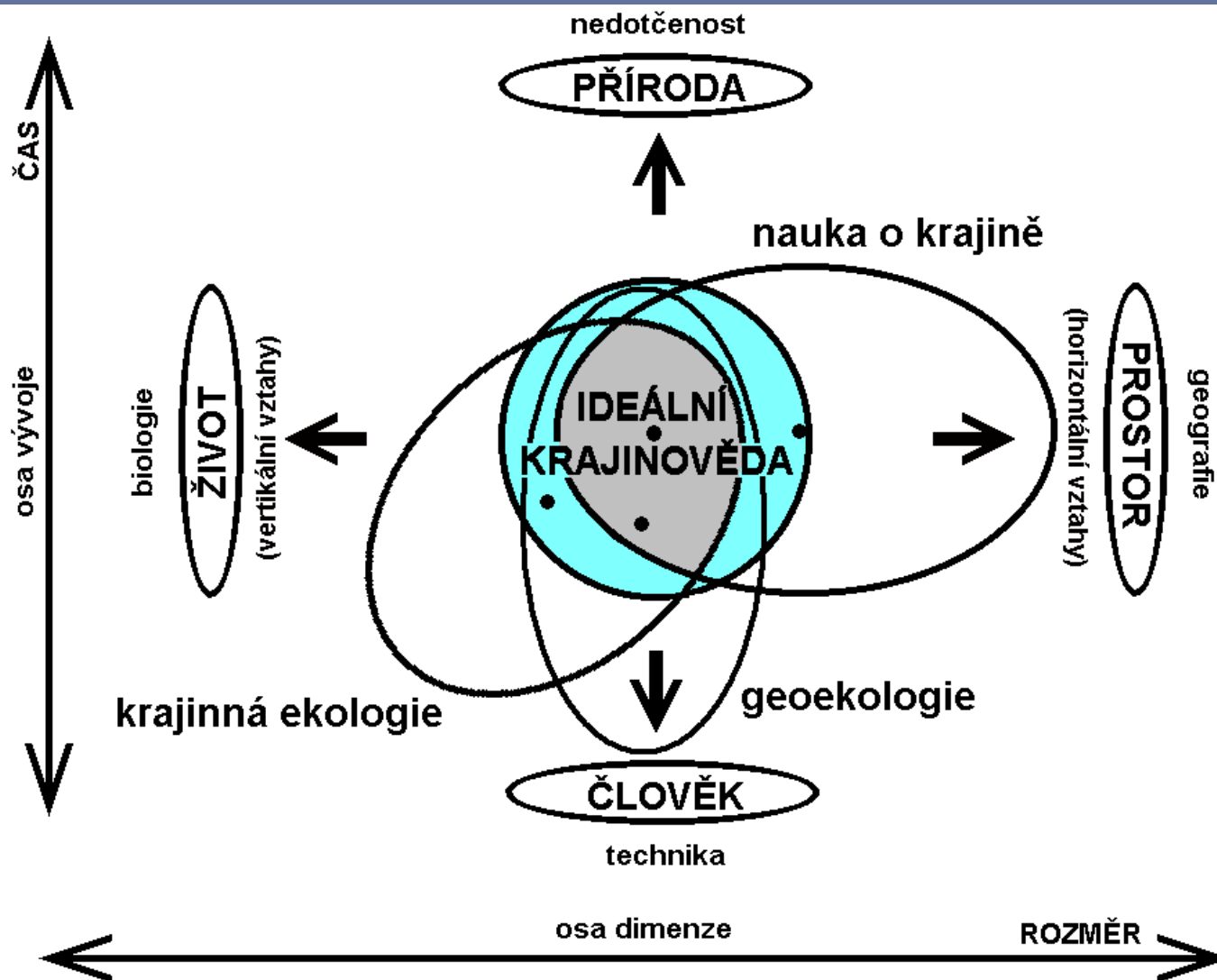
Národní atlasová tvorba

- Atlas obyvatelstva a bydlení ČSSR - mapa Přírodní prostředí v měřítku 1:750 000,
- Atlas životního prostředí a zdraví obyvatelstva ČSFR - mapa Přírodní krajinné typy v měřítku 1:1 000 000,
- "Přírodní (geoekologické krajinné) typy" z Atlasu SSR
- Dokončuje se Atlas krajiny České republiky (2009)

Vědy studující krajinu

Vědy studující krajinu

Stav ve výzkumu krajiny

- vznik řady národních a regionálních škol
- pojmová roztržitost,
- preference různých stránek krajinných jednotek při studiu
- rozdílném chápání krajinných jednotek

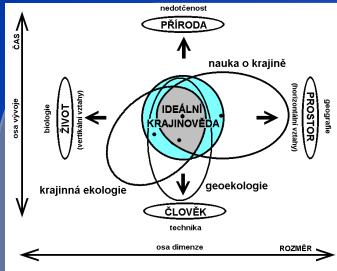
NoK - definice

- *Nauka o krajině je vědním oborem, studujícím ve vzájemných souvislostech jednotlivé složky, aspekty a vlastnosti krajinné sféry Země a jejích výsečí – krajin a krajinných jednotek všech prostorových (územních) dimenzí.*

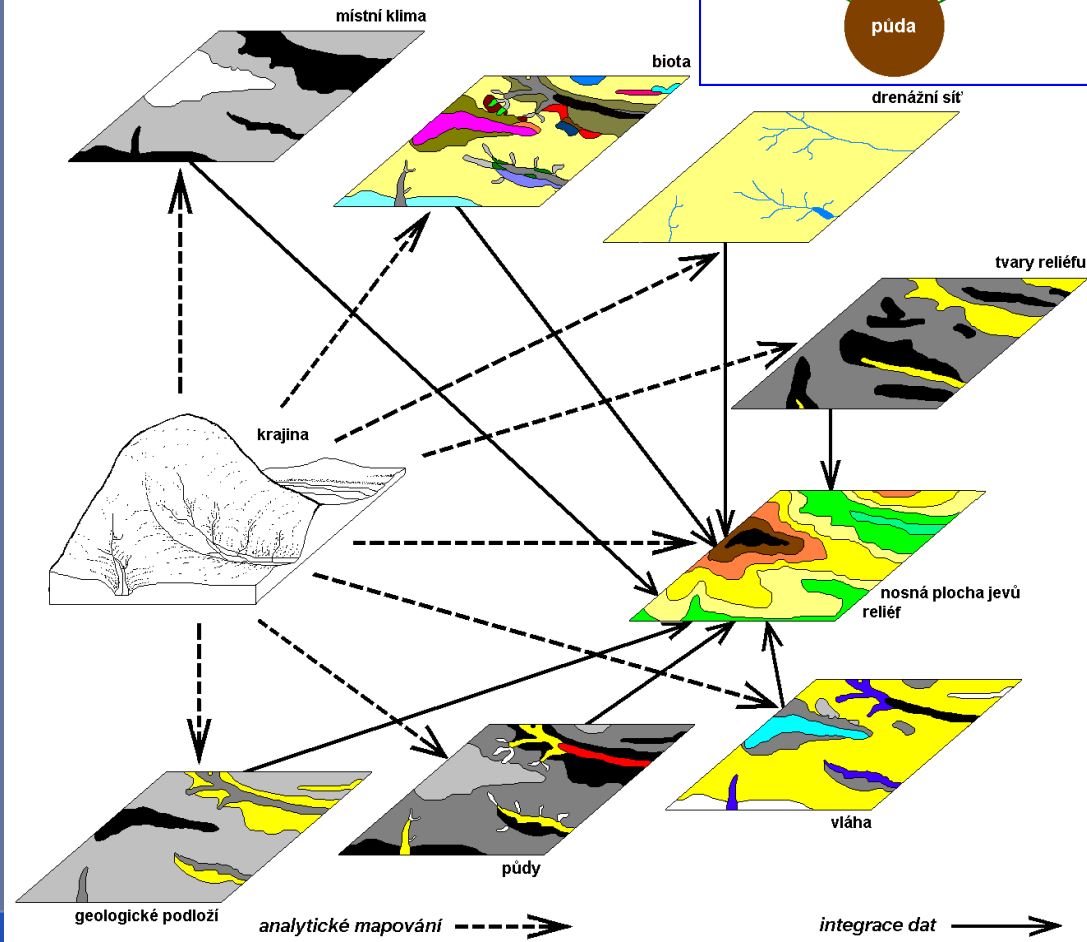
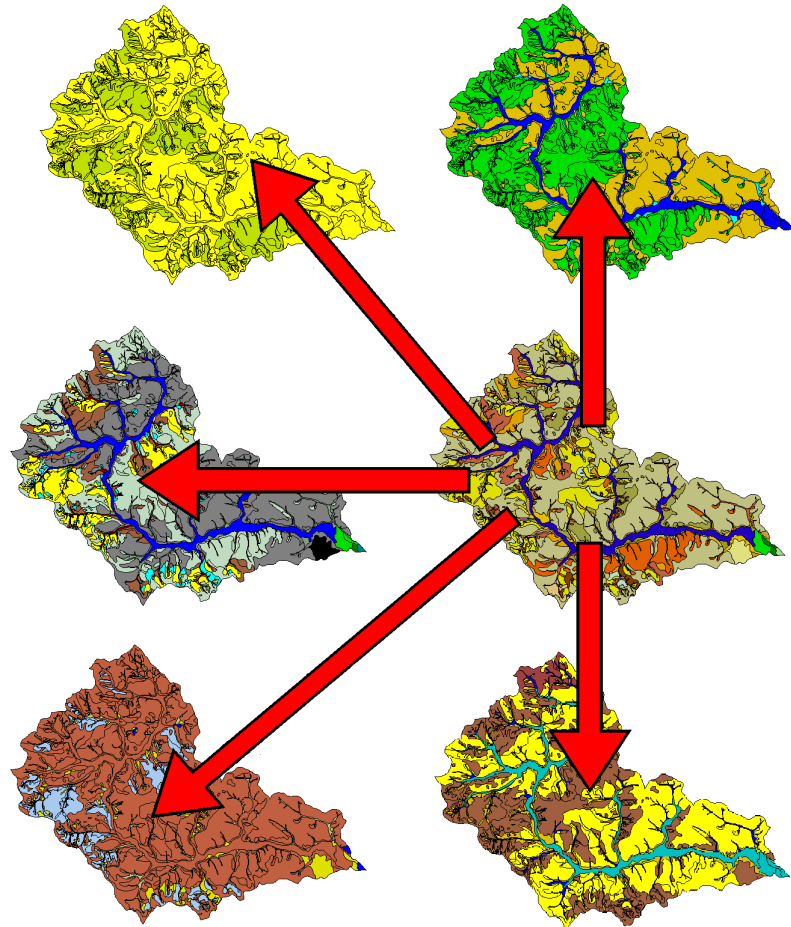
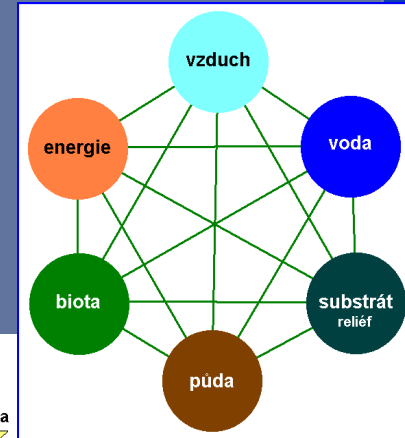
○ .

NoK a její pohled na krajinu

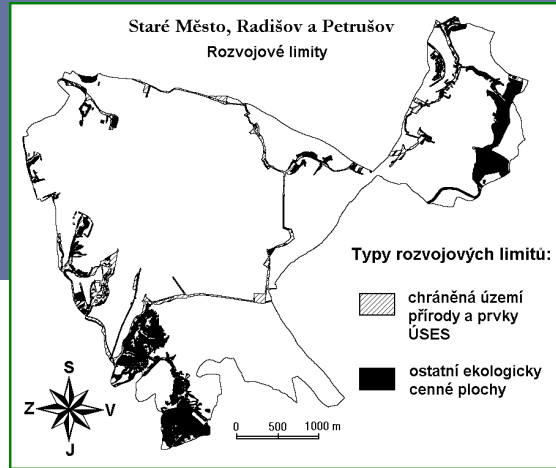
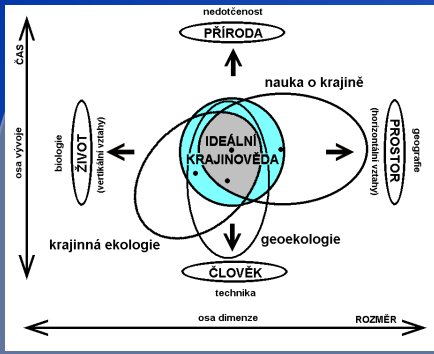

Krajina v geografii

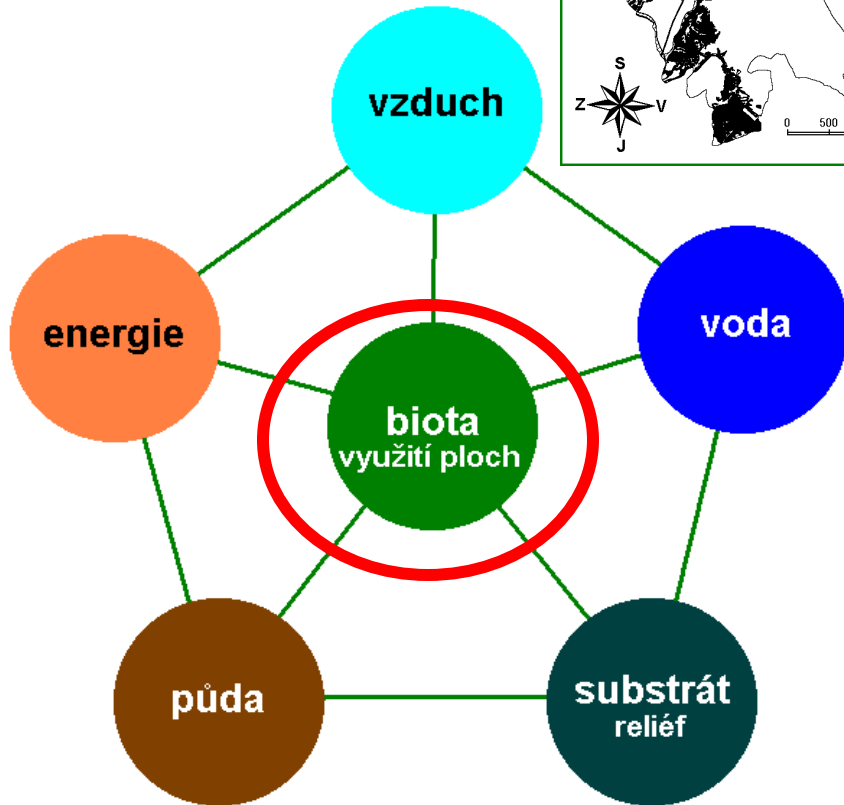
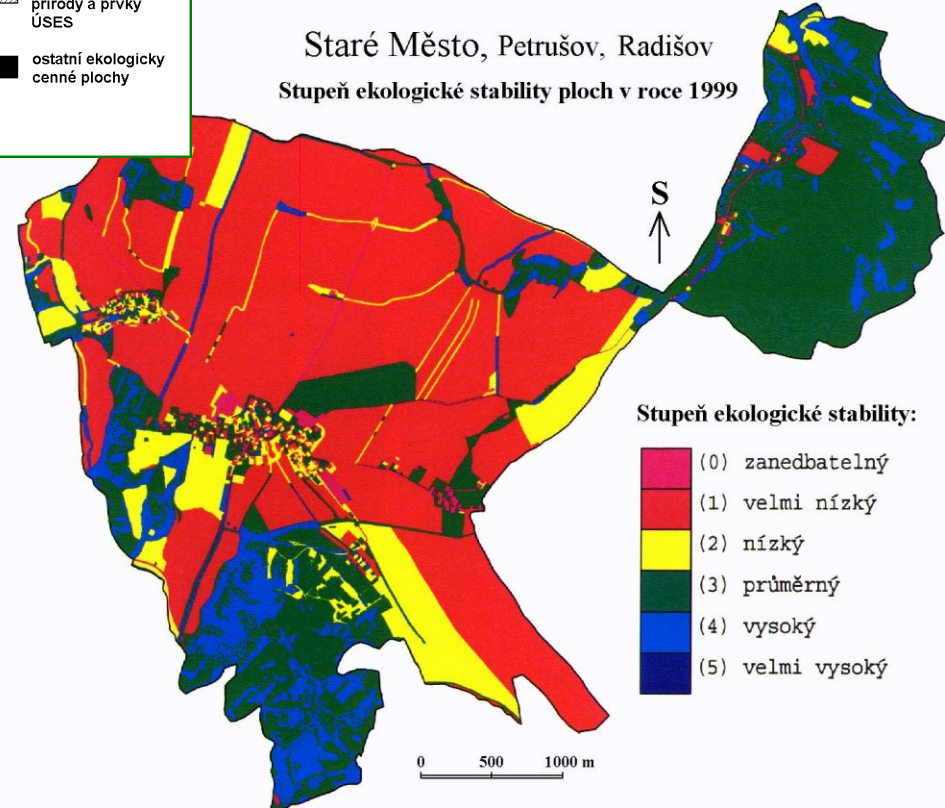

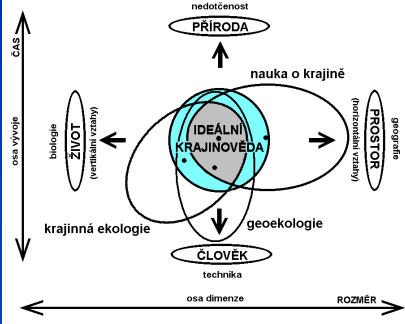
- Nauka o krajině věnuje rovnocennou pozornost jednotlivým složkám a vlastnostem krajiny v duchu geocentrického přístupu.
- Geografie cestou pěstování nauky o krajině vnáší do studnice poznání krajin Země rozhled, přehlednost a prostorovost (územní syntézu co člověk?

Krajina v krajininné ekologii

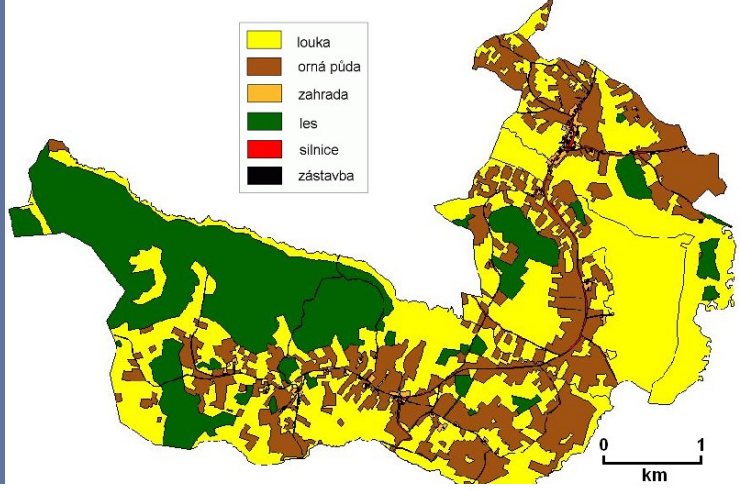
Staré Město, Petrušov, Radišov
Stupeň ekologické stability ploch v roce 1999

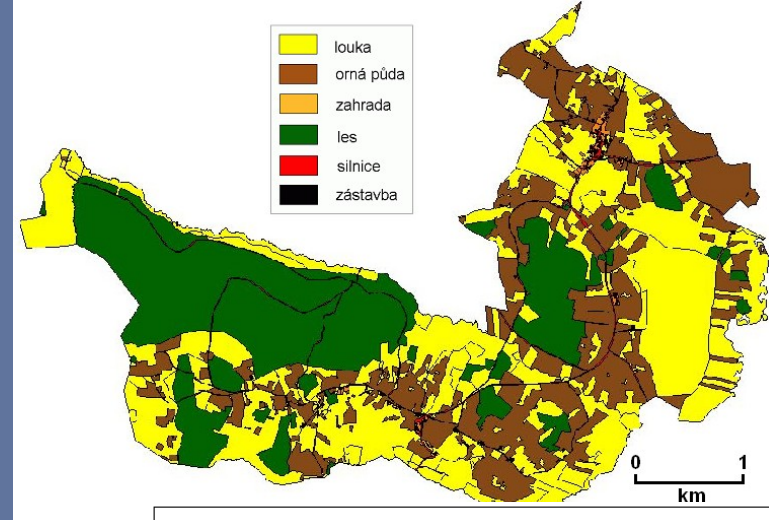

Krajina v geoeekologii

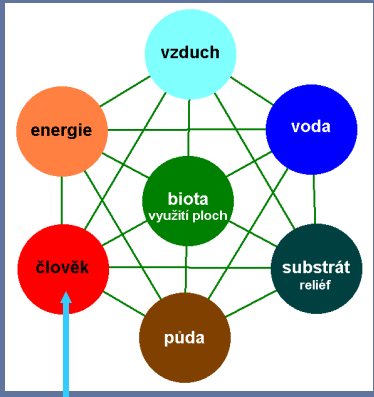
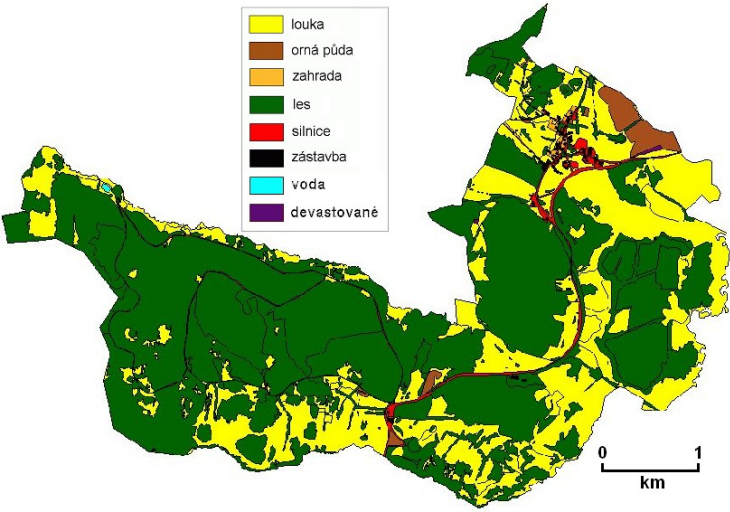
Využití ploch v roce 1840 **STRÁŽNÝ**

Využití ploch v roce 1935 **STRÁŽNÝ**

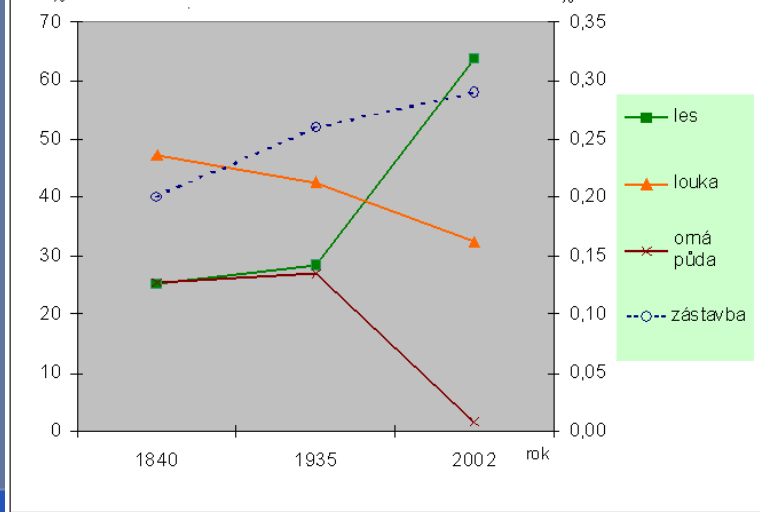

Využití ploch v roce 2002 **STRÁŽNÝ**

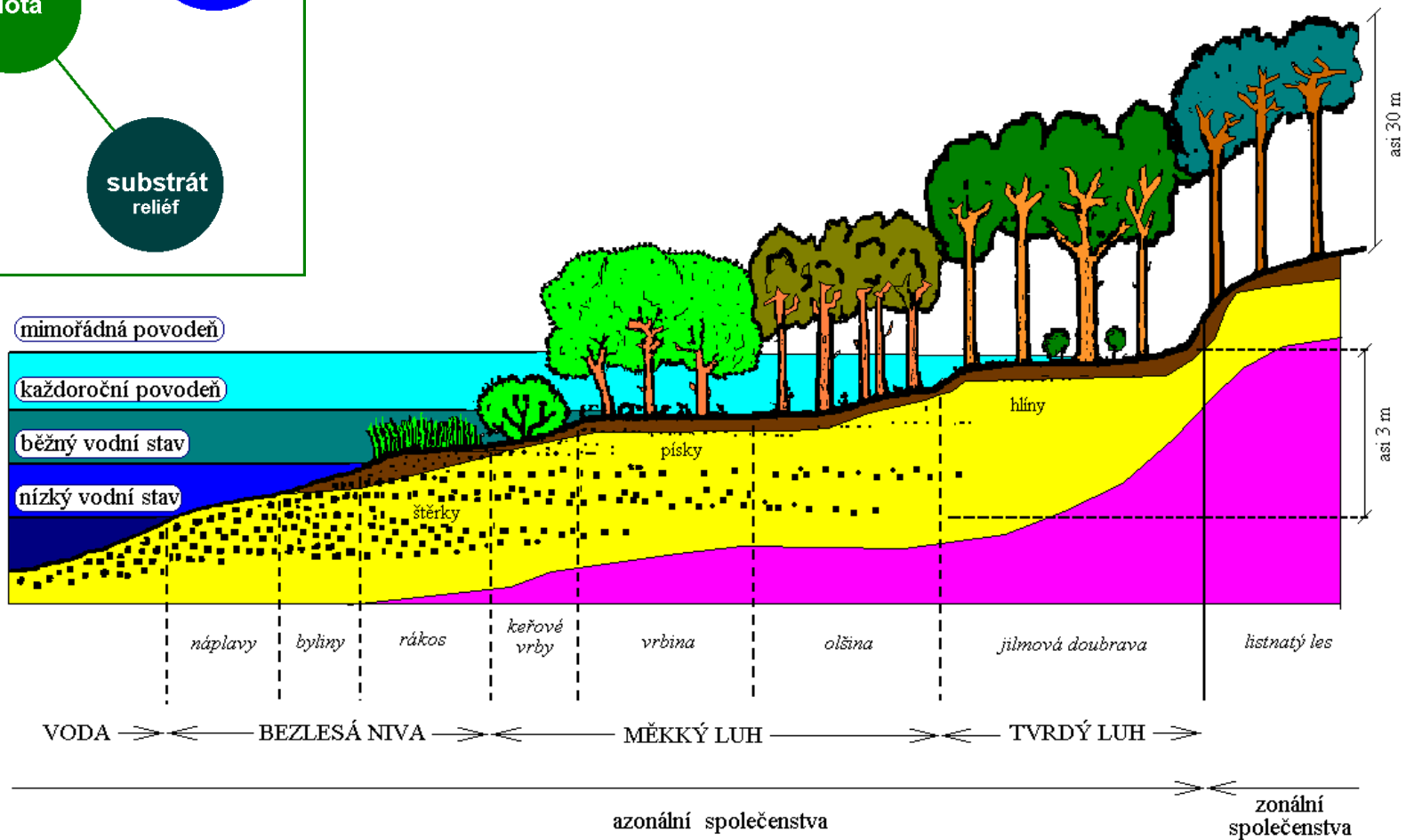
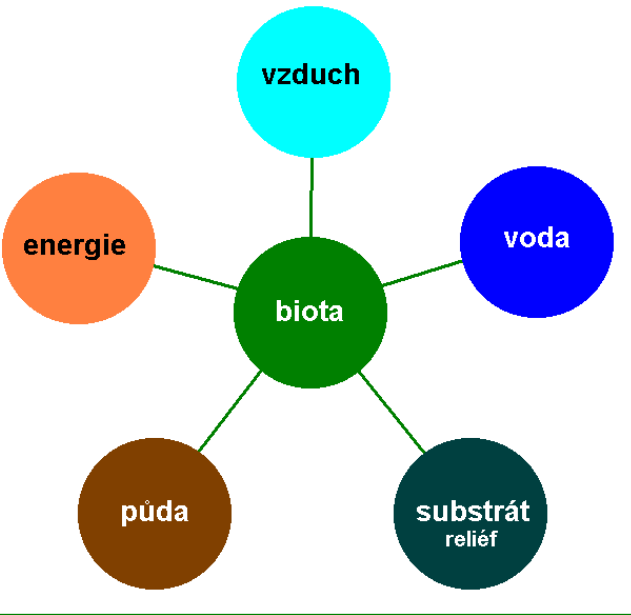
člověk v krajině

Vývoj využití krajiny

Krajina v ekologii

Krajinná sféra a její diferenciaci

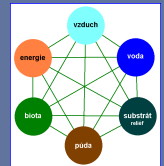
Aplikace teorie systémů pro geografii

- Systémová teorie: systém – prvky - vazby , model
- každý dílčí systém se dále člení na subsystemy
- až KAM? po nejmenší prvek nejnižšího subsystemu, který se dále nečlení, je dle metodiky homogenní

Geosystém - aplikace teorie systémů pro geografii -

○ "Geosystém" je

- je soubor prvků (komponent) geografické sféry a jejich vzájemných vztahů každého s každým.
- model reálné krajiny sestavený na podkladě systémové teorie.
- **celek sestávající ze vzájemně propojených složek přírody, jež podléhají zákonitostem působícím v krajinné sféře.**

Vazby - aplikace teorie systémů pro geografii -

- Vazbami v geosystémech se rozumí
- toky látek, energie a informace mezi jednotlivými stavebními částmi: složkami či prvky

Otevřenost – izolovanost systému

- Otevřený systém si s okolím vyměňuje hmotu, energii a informace,
- uzavřený pouze energii a informace
- izolovaný systém zůstává bez výměny s okolím

Aplikace teorie systémů na krajinnou sféru

- Geosystém nejvyššího řádu je krajinná sféra,
- je vazebně propojena s dílčími systémy – listosférou, hydrosférou, pedosférou, atmosférou, biosférou a sociosférou,

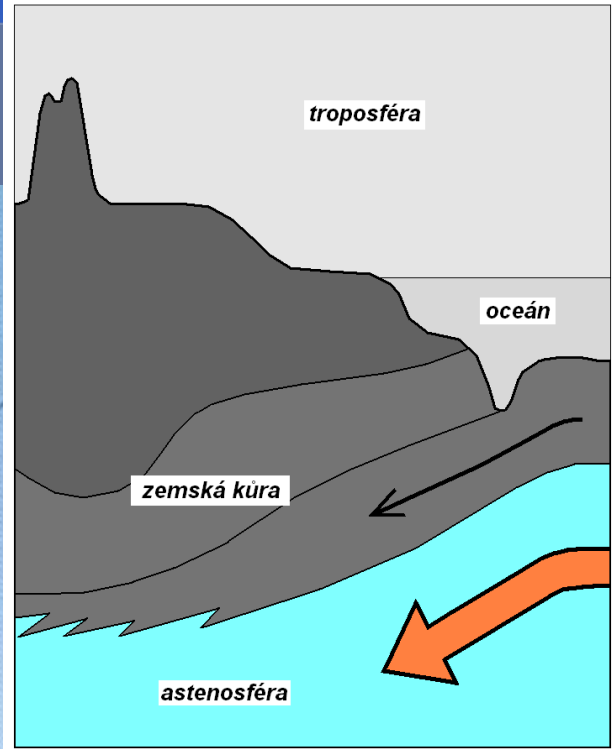
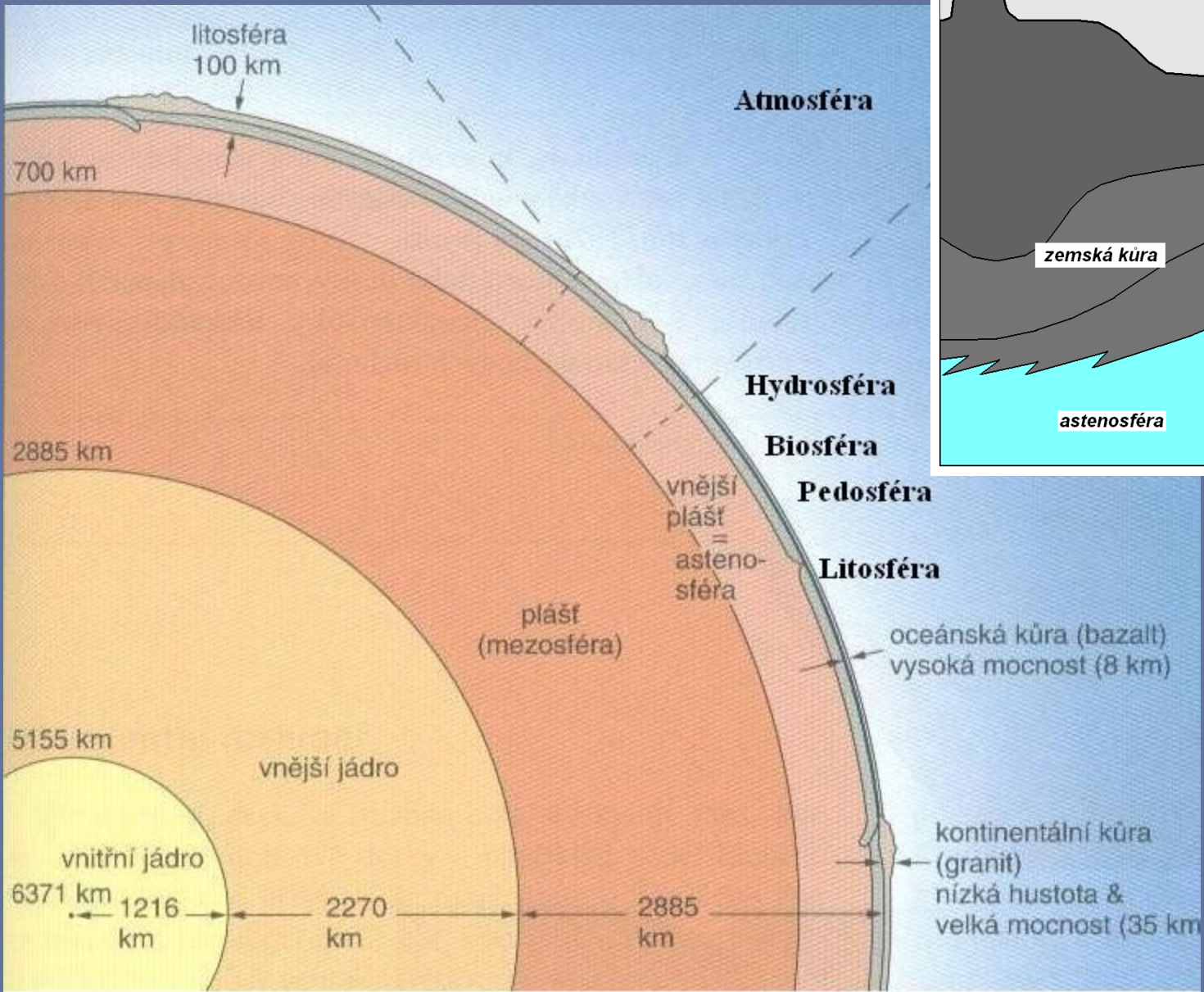
Geosféry Země

- Země vnitřní struktura - vrstvy lišící se hustotou a složením
- „slupky cibule“
- rotace – uspořádání od nejhustšího po nejřidší, od jádra se železa, niklu a síry po atmosféru
- pevná část, tekutá část a plynná část

Geosféra

- geosféra - koncentrická vrstva Země – prostor se specifickým výskytem určitých jevů
- z řeckého „*sfaira* „– koule, zeměkoule, globus, přeneseně i jako prostor např. *sféra zájmů apod.*

Geosféry Země

● Homogenní:

- Litosféra, tj. kamenný obal Země – zemský kůra a spodní část zemského pláště (pod ním je již plastická astenosféra) (- 100 km až 8,8 km)
- Hydrosféra (-4 km až 0 km)
- Atmosféra (0 až 40 tisíc km, řadu dílčích vrstev, t, s, m, i, t, e – z.k.) , pozn. hranice zemské korony je považována za hranici planety Země

Geosféry Země

○ Heterogenní

- Pedosféra
- biosféra
- antroposféra, sociosféra

diferenciace krajinné sféry Země

- geosféry spolu navzájem souvisejí, ale přitom zůstávají relativně samostatné.
-
- Jen část z nich má bezprostřední vliv na genezi a existenci krajiny a tyto společně tvoří krajinnou sféru Země.

Definice krajinné sféry

- Krajinná sféra představuje složitý systém vzájemného pronikání a spolupůsobení atmosféry, zastoupené troposférou, hydrosféry, pedosféry, biosféry a zemské
- je geosystémem nejvyššího řádu
- otevřený autoregulační systém

Krajinná sféra a její hranice

- je vymezena
  - Mohorovičičovou vrstvou diskontinuity
  - tropopauzou
- ke krajinné sféře náleží
  - část litosféry - zemská kůra: pevninská a oceánská, hydrosféra a kryosféra, pedosféra, biosféra, troposféra
  - antroposféra
- **okolí krajinné sféry. zemský plášť a stratosféra**

Mocnost krajinné sféry

- od zemského jádra po horní hranici atmosféry – více než 46 tisíc km
- krajinná sféra – její „tloušťka“?
- cca 30 km,
- krajinná sféra - jediná známá sféra života ve vesmíru
- Úkol: jakým dílem je vertikální mocnost krajinné sféry vůči celé Zemi?“

Diferenciace krajinné sféry

- Otázka ke státní zkoušce:
- Vysvětlete teritoriální diferenciaci krajinné sféry Země na jednotlivých úrovních a příčiny jejího členění

Diferenciace krajinné sféry

- objektivní vlastností je vnitřní diferenciace.
- členění do specifických jednotek - relativně homogenních segmentů různého charakteru, rozměrů a míry stejnorodosti.
- .

Diferenciace krajinné sféry

- Příčinou diferenciace krajinné sféry je rozdílná vláhově energetická a materiálová bilance jednotlivých oblastí povrchu planety
- Aplikace teorie systémů:

Diferenciace krajinné sféry

- Funkční jednotka krajinné sféry je zabezpečována právě krajinotvornými procesy, založenými na koloběhu látek, energií a informací.
- Aplikace teorie systémů:

čtyři základní úrovně diferenciace krajinné sféry

- Diferenciace krajinné sféry Země
- do jednotek dimenze
  1. globální,
  2. regionální,
  3. chorické
  4. topické

je založená na:

1. energetické bilanci
2. vláhově energetické bilanci
3. materiálově vláhově energetické bilanci

Aplikace teorie systémů:

Hlavní vlastnosti krajinné sféry Země

1. Energetická a vláhově energetická bilance
2. Jednota spojitosti a nespojitosti

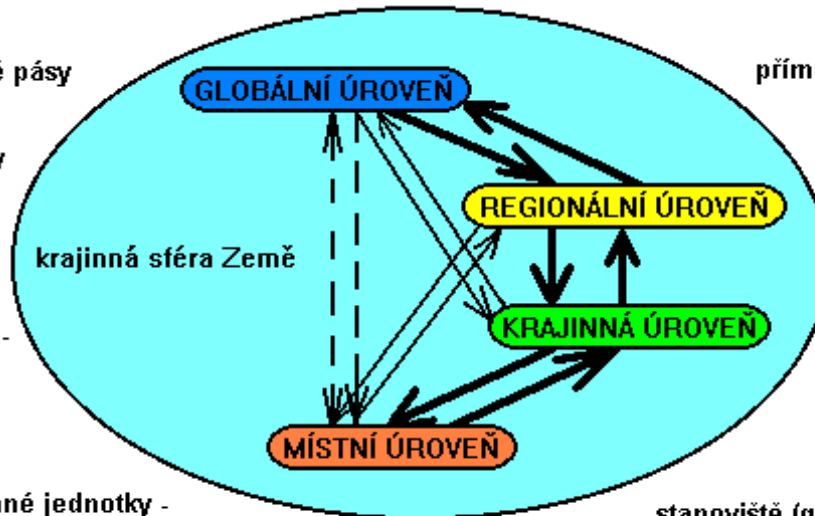
geosystémy

krajinné pásy

krajinná pásma - geomy
(biomy)

krajiny a jejich jednotky -
geochory (biochory)

nejmenší krajinné jednotky -
geotopy (tessery, ekotopy)

krajinná sféra Země

diferenční faktor

přímé sluneční záření - přímý energetický příkon

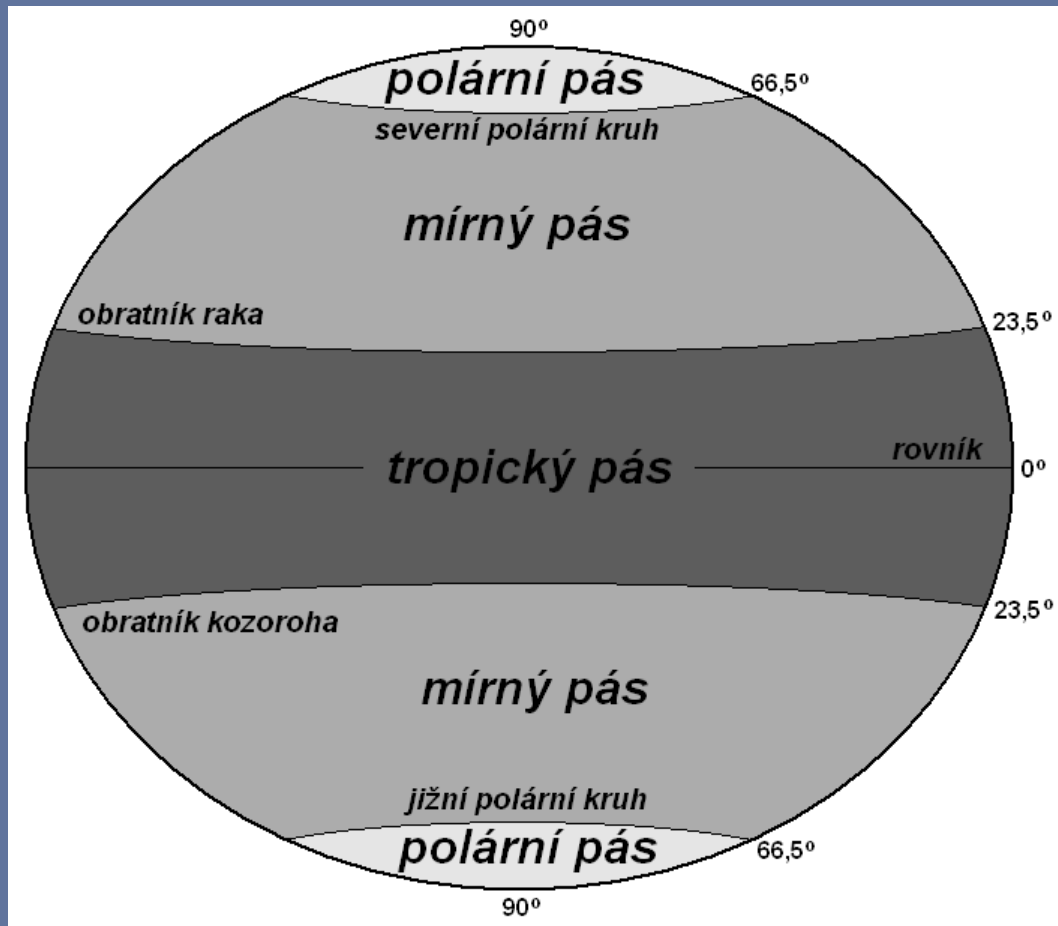
rozložení pevnin a oceánů + globální cirkulace atmosféry a
moře - vláhově energetická bilance (makroklima)

reliéf (sklon, expozice, výška, tvar) - fyzikální materiálová a
vláhově energetická bilance (mezoklima)

stanoviště (geologické prostředí, půda, voda, biota) -
chemická a fyzikální materiálová a vláhově energetická
bilance (topoklima)

- ⊙ **1. Globální úroveň**
- ⊙ základní stavební komponenty - složky prostředí vertikálním směru: litosféra s reliéfem, troposféra, hydrosféra, pedosféra, kryosféra, biosféra a socioekonomická sféra
- ⊙ **primárními faktory diferenciaci a distribuce energie:**
  - rotace Země,
  - oběh kolem Slunce,
  - elipsoidní tvar zemského tělesa
  - sklon zemské osy.
- ⊙ prvotní rozdělení dávek energie potřebné pro fungování krajinného systému ze Slunce (cca 99,98 %).
- ⊙ Výsledkem je zonální uspořádání „krajinných“ (klimatických) pasů na zemském povrchu s klesajícími dávkami přímé sluneční energie od rovníku k pólům.

globální úroveň - krajinné pásy Země

2. Regionální úroveň.

2. Regionální úroveň.

- jsou rozlišovány tzv. **regionální krajinné jednotky, krajinná pásma či geosystémy zvané "geomy"**.
- produkt sekundární distribuce energie (tepla):
  - přerozdělení primárních dávek energie
  - cestou výměny vzduchových mas s rozdílnou teplotou a vlhkostí
- **a primární distribuce vláh**
  - podle rozdělení pevnin a oceánů.

Z hlediska prostorového rozmístění tyto jednotky podléhají zákonitostem :

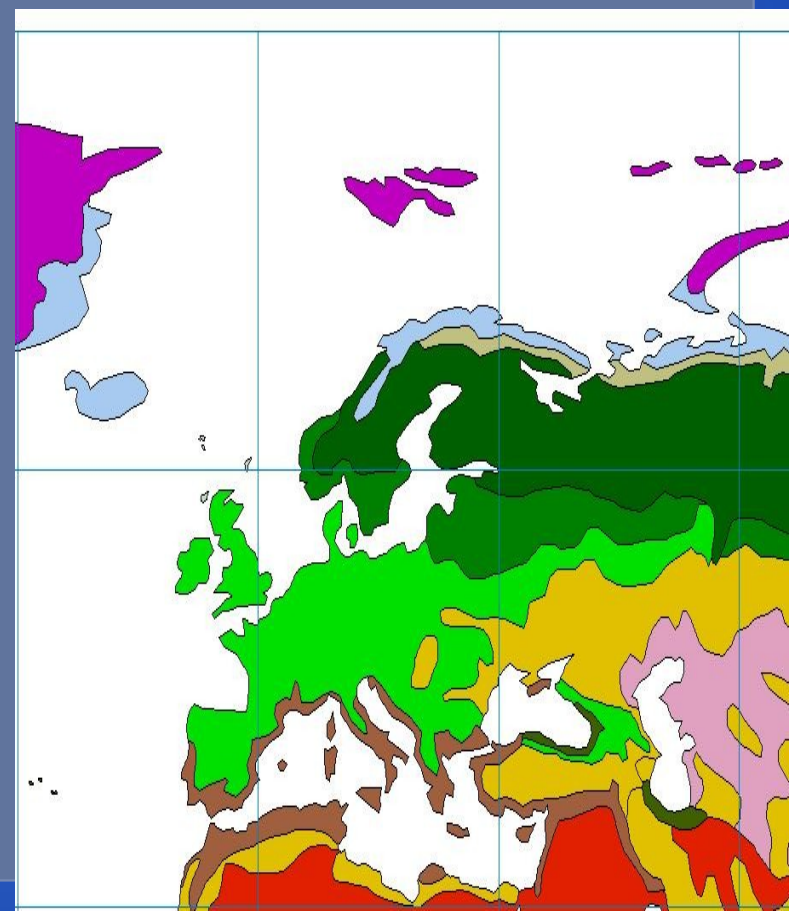
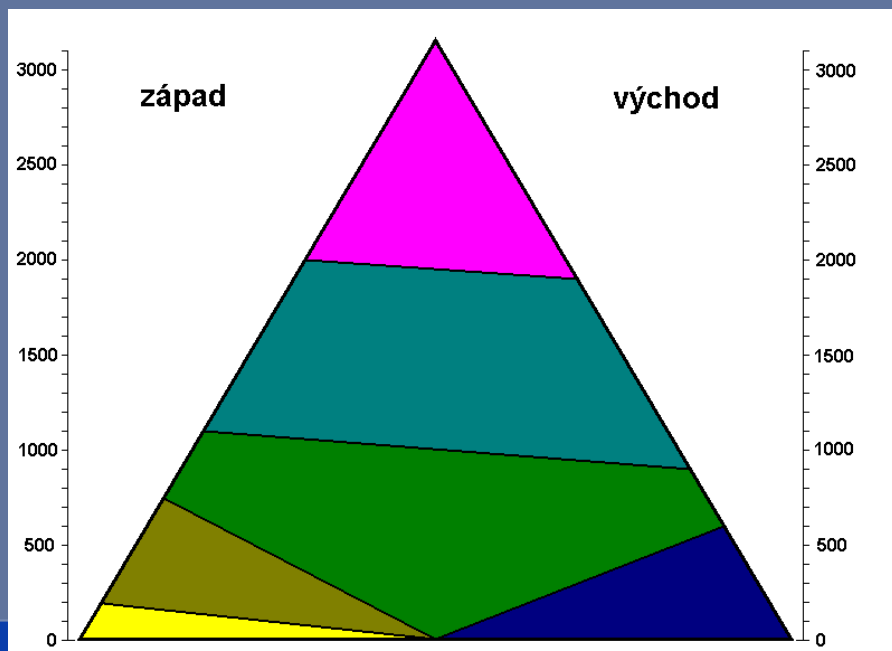
- **výškové stupňovitosti (vertikální geomy)**
- **šířkové pásmovitosti (horizontální geomy).**

Geomy

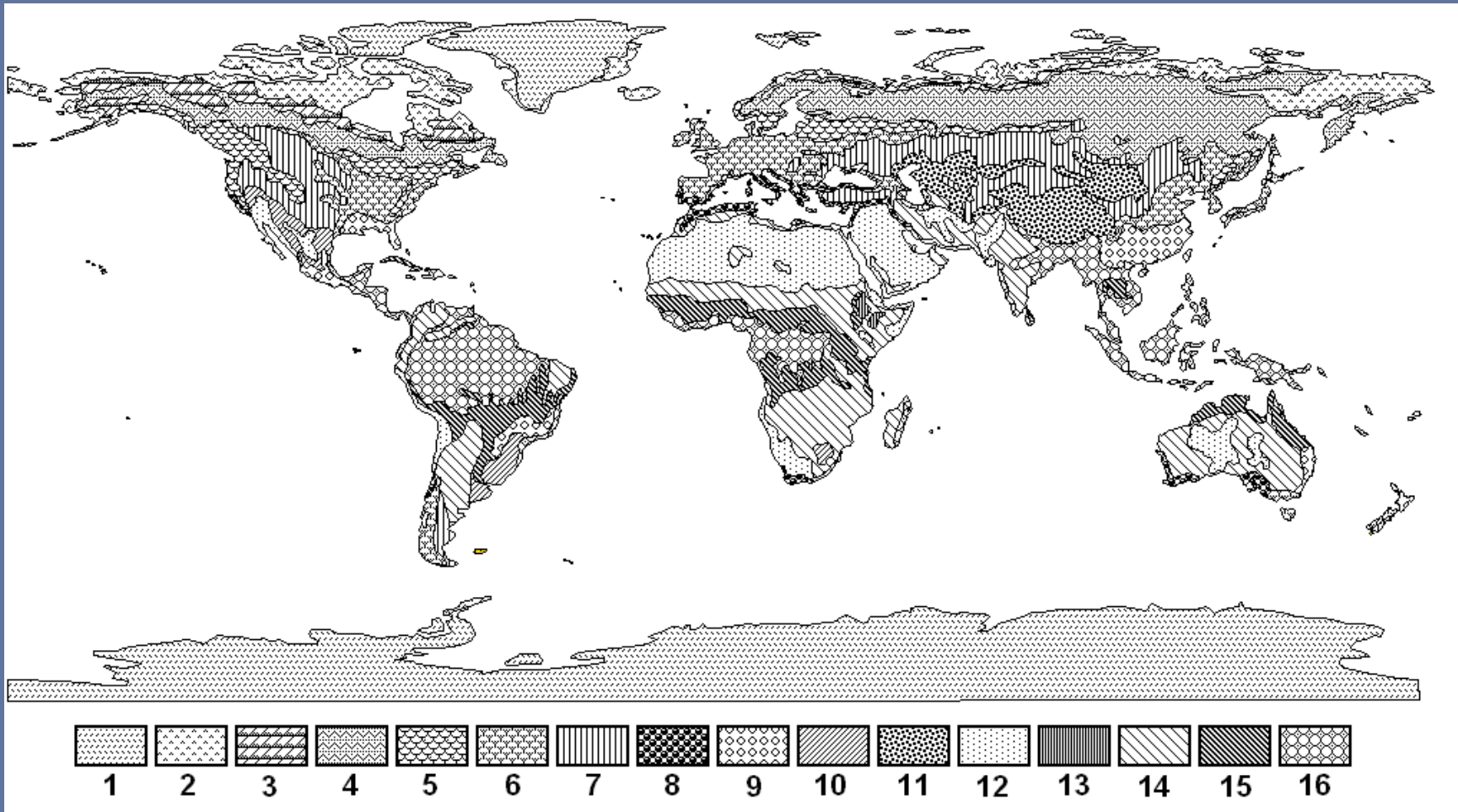
Rozdíly energetické a vláhově energetické bilance nacházejí svůj odraz v horizontální pásmitosti a vertikální stupňovitosti.

Horizontální geomy Evropy

Vertikální geomy ostrova Réunion

Rozšíření horizontálních geomů v krajinné sféře Země

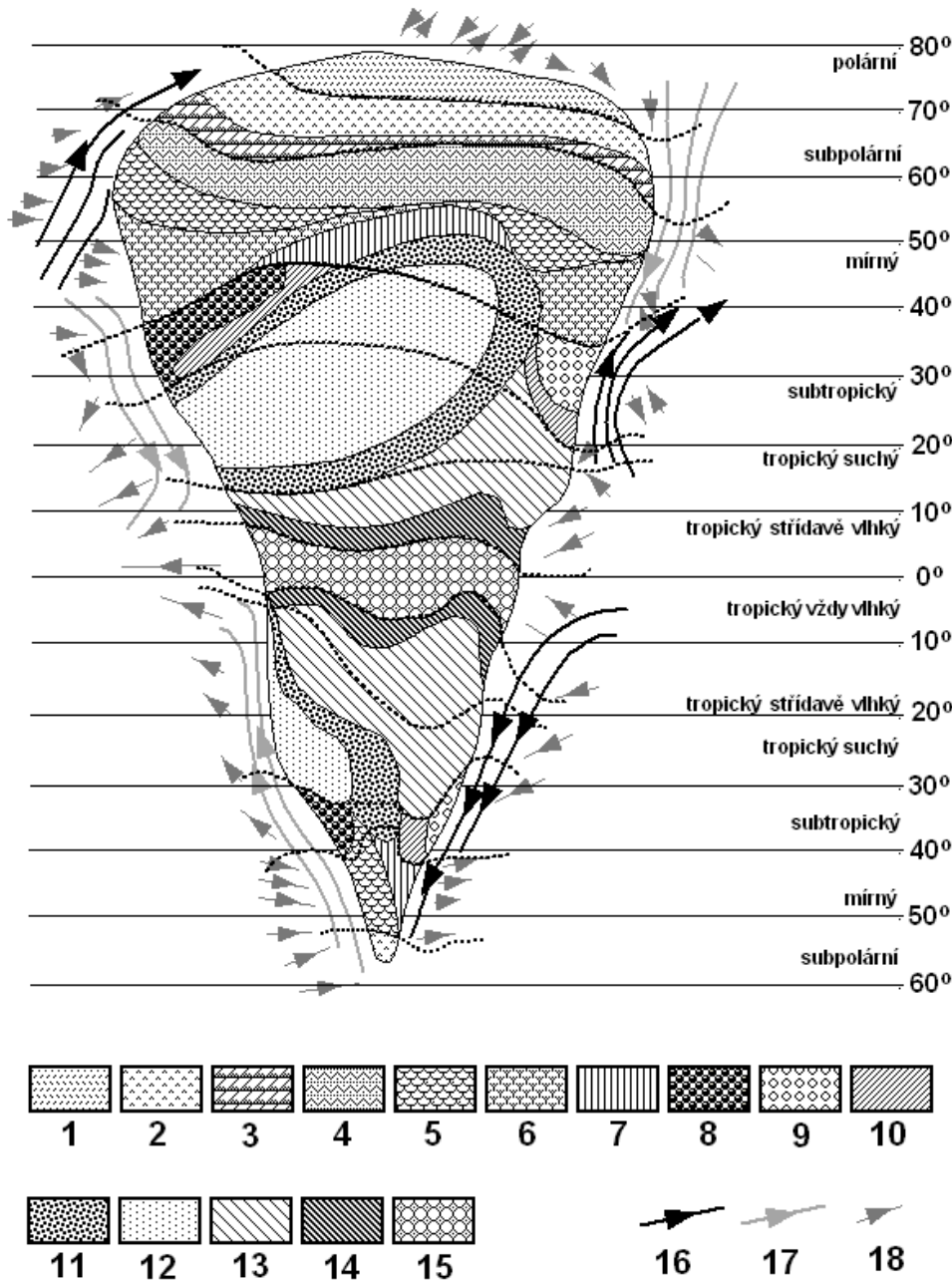

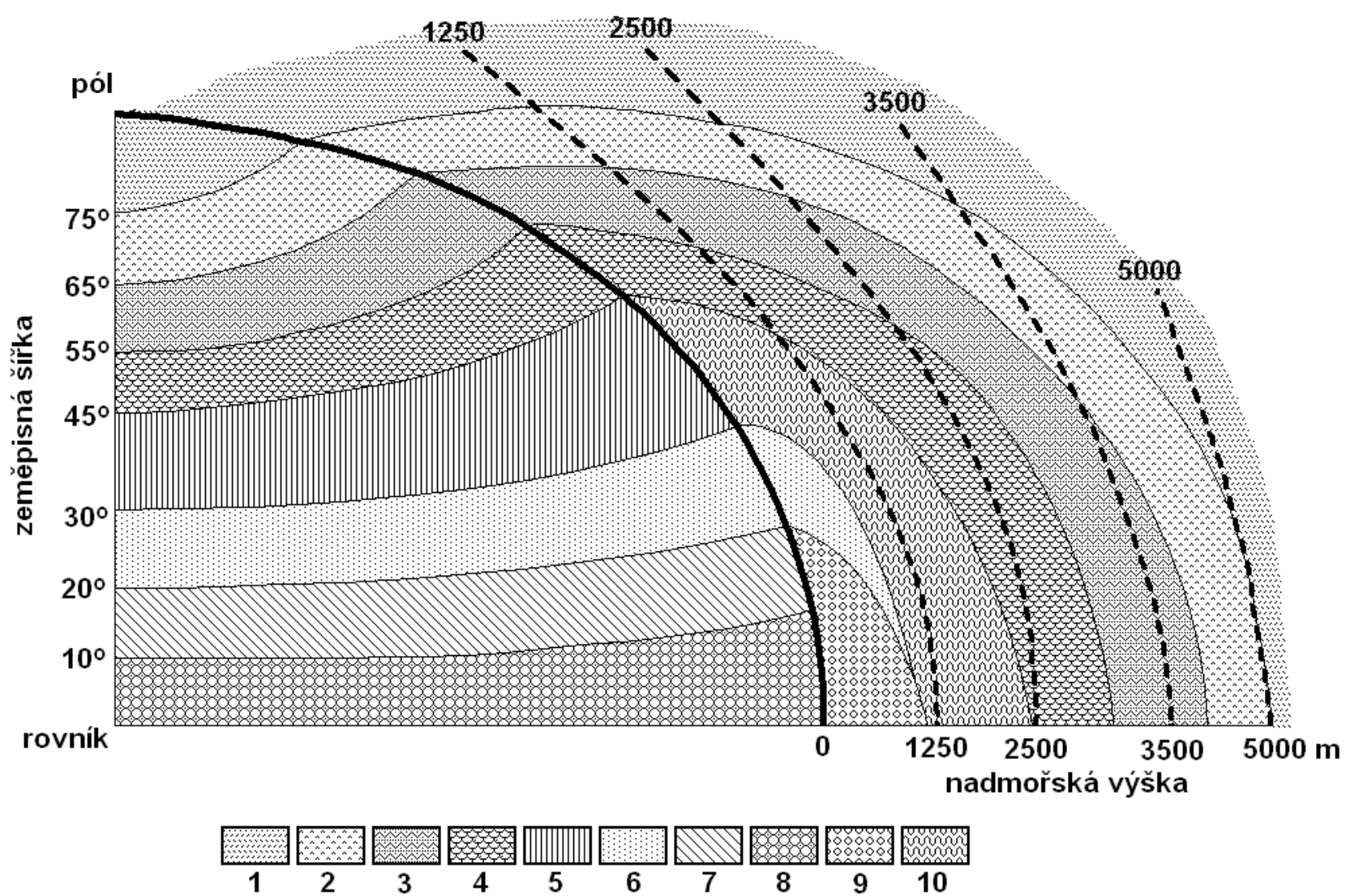
: 1 – polární pouště, 2 – tundra, 3 – lesotundra, 4 – tajga, 5 – smíšený les, 6 – opadavý listnatý les mírného pásu, 7 – stepi mírného pásu, 8 – stálezelené subtropické lesy a křoviny, 9 - subtropický deštný les, 10 – subtropické stepi, 11 – polopouště a pouště mírného pásu, 12 – tropické pouště, 13 – tropické horské stepi, 14 – suché savany, 15 – vlhké savany a sucholesy, 16 – tropické deštné lesy

Ideální kontinent

Schéma ideálního kontinentu s rozmístěním regionálních geosystémů detailních krajinných pásech

(Vysvětlivky: 1 – polární pouště, 2 – tundra, 3 – lesotundra, 4 – tajga, 5 – smíšený les, 6 – opadavý listnatý les mírného pásu, 7 – stepi mírného pásu, 8 – stálezelené subtropické lesy a křoviny, 9 - subtropický deštný les, 10 – subtropické stepi, 11 – polopouště a pouště mírného pásu, 12 – tropické pouště, 13 – suché savany, 14 – vlhké savany a sucholesy, 15 – tropické deštné lesy, 16 – směry teplých mořských proudů, 17 – směry chladných mořských proudů, 18 – hlavní

Model uspořádání vertikálních geomů v různých zeměpisných šířkách (Vysvětlivky: 1 – polární pouště, 2 – tundra, 3 – tajga, 4 – listnatý les mírného pásu, 5 – stepi mírného pásu, 6 – pouště, 7 – savany, 8 – tropické deštné lesy, 9 – tropické lesy, 10 – subtropické lesy)

3.Chorická úroveň

- 3.Chorická úroveň.
- "krajinná" úroveň diferenciace krajinné z
  - terciálního přerozdělení energie,
  - sekundárního přerozdělení vláh
  - a primární redistribuce pevné hmoty v území
- Reliéfu hlavního diferenciačního faktoru krajiny (aj. tzv. místních faktorů - geologické stavby, tektoniky, polohy a objemu vodních objektů, účinku místních větrů, ...) modifikujícího účinky globální a regionální diferenciace krajinné sféry.
- Dominantní účinek reliéfu se projevuje v genezi konkrétního "krajinného systému", resp. jednodušeji "**přirozené mozaiky krajin**", tvořené krajinnými jednotkami chorické úrovně – **geochorami, tj. krajinami.**

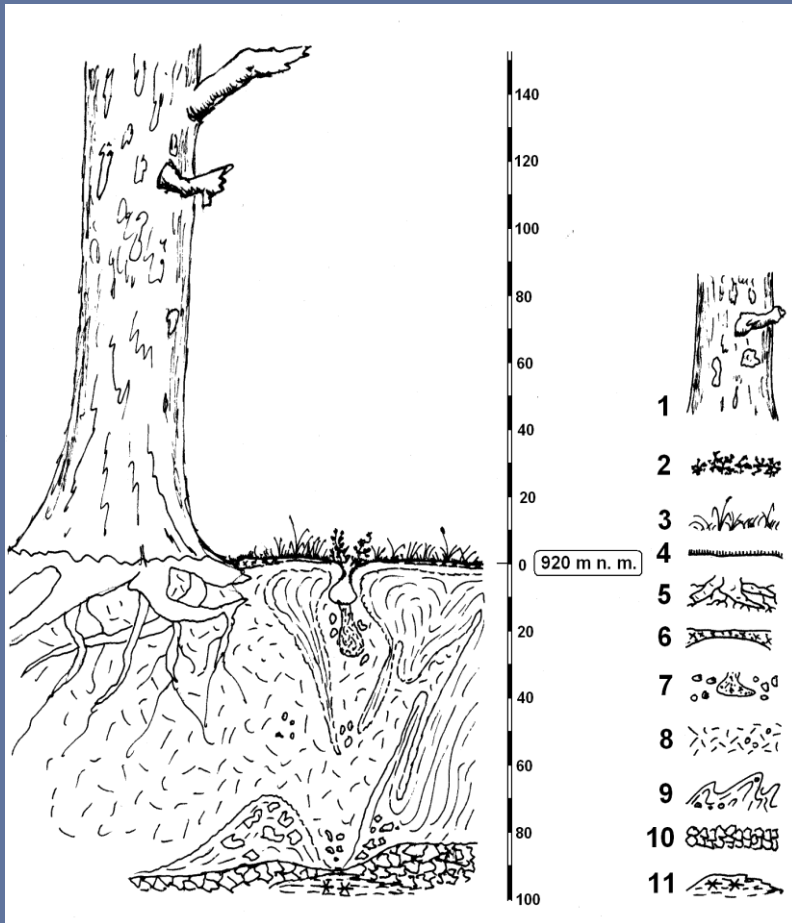
4. Topická

- **4. Topická úroveň.**
- Na této místní (lokální a z geografického hlediska konečné) úrovni diferenciacie krajinné sféry Země jsou rozlišovány **elementární krajinné jednotky - geoméry nebo geotopy**
- konečné přerozdělení energie, vláhy a pevné hmoty.

model znázorňující vertikální uspořádání přírodních složek v topickém geosystému

Výřez z modelu znázorňujícího vertikální uspořádání přírodních složek v topickém geosystému (geotopu) severského jehličnatého lesa

1 – porost modřínu dahurského, 2 – (polo)keřové patro s brusinkou a borůvkou, 3 – bylinné patro s travinami, jitrocelem a lilií zlatohlavou, 4 – mechové patro, 5 – prokořeněná půda podzolu – aktivní vrstvy na premafrostu, 6 – mělký humusový horizont ochrikový, 7 – loňská výplň mrazového klínu, 8 – hlinitopísčité Br horizont, 9 – kryoturbační zvířený a promísený přechodový horizont B/C, 10 – zvětralina pískovce, 11 – trvale zmrzlá (sezónně neroztávající) hornina

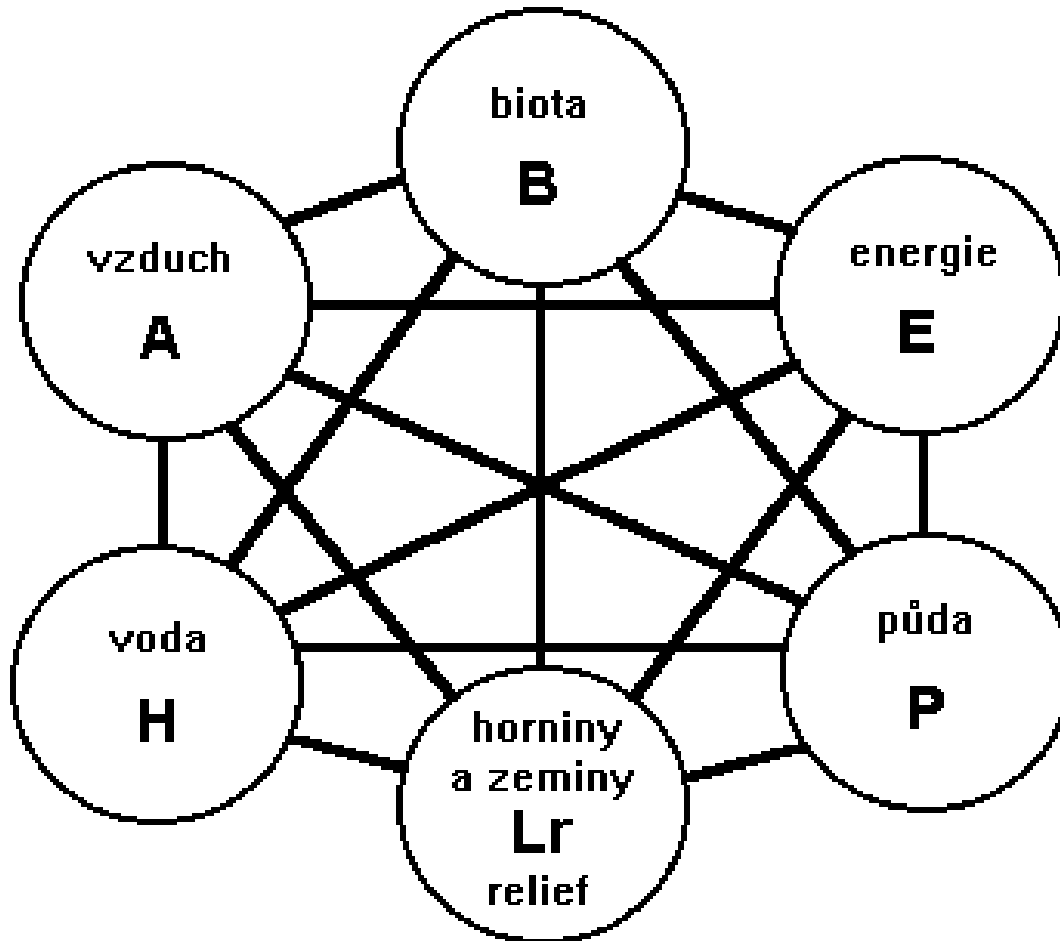

Rozlišovací úroveň	Diferenciační faktor	Diferenciační proces	Indikátor diferenciacce	Geografická krajinná jednotka t.j	geosystémová teorie
globální	astronomická poloha na zemském povrchu	energetická bilance (příkon přímého slunečního záření na rovinnou plochu za rok)	průměrná dávka přímého slunečního záření, průměrná roční teplota vzduchu, střídání ročních období (chod teplot)	krajinný pás	
regionální	poloha vůči globálnímu vzdušnému a mořskému proudění (od oceánu do vnitrozemí, od hladiny moře po vrcholy hor)	vláhově energetická bilance	biom (hlavní vegetační společenstva reflektující dlouhodobé vláhové a teplotní poměry území)	geom	
chorická	typy a tvary reliéfu (včetně sklonitosti, expozice, vertikální a horizontální členitosti, nadmořské výšky)	materiálová a vláhově energetická bilance	místní krajina a heterogenní dílčí krajinné jednotky (vč. vegetačního stupně)	Krajina geochora	
topická	klíčová vlastnost dané komponenty krajiny	finální geografická materiálová a vláhově energetická bilance	biota (ekosystém, biotop) místního společenstva rostlin a živočichů		

krajiny

Monosystémový model krajiny

Monosystémový model krajiny schematicky představuje stavební komponenty krajiny jako její funkční bloky

○ Krajiny se liší vlastnostmi:

- reliéfu,
- mezoklimatu,
- vlhkostními poměry
- půdními poměry
- vegetačním krytem

Struktura krajiny

Invariant krajiny

Typologie krajiny

Typy krajiny

Stav krajiny

Typologický a individuální charakter

- všechny zjištěné krajinné jednotky mohou mít buď
  - **typologický**
  - nebo**
  - **individuální charakter**
- (bez ohledu na rozlišovací úroveň - úroveň diferenciací krajinné sféry Země,)

Struktura krajiny

Struktura krajiny

Je dána vzájemným poměrem a uspořádáním stavebních součástí krajiny a charakterem vztahů, resp. vazeb mezi nimi.

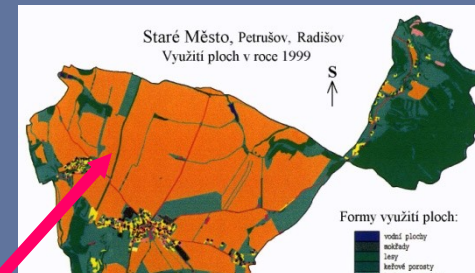
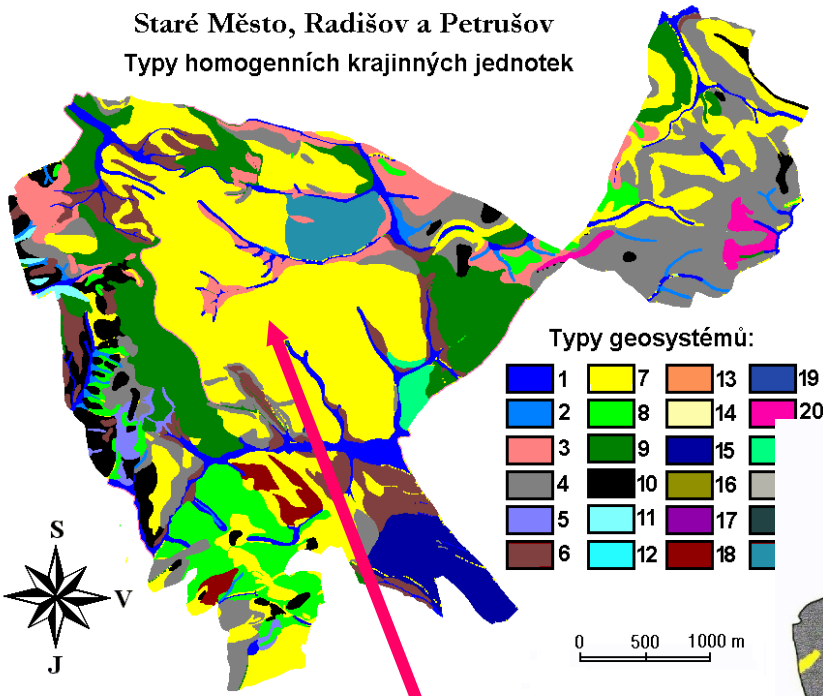
Je základní rozlišovací a definiční vlastností každé krajiny.

Má vždy tři stránky: prostorovou, funkcionální a časovou.

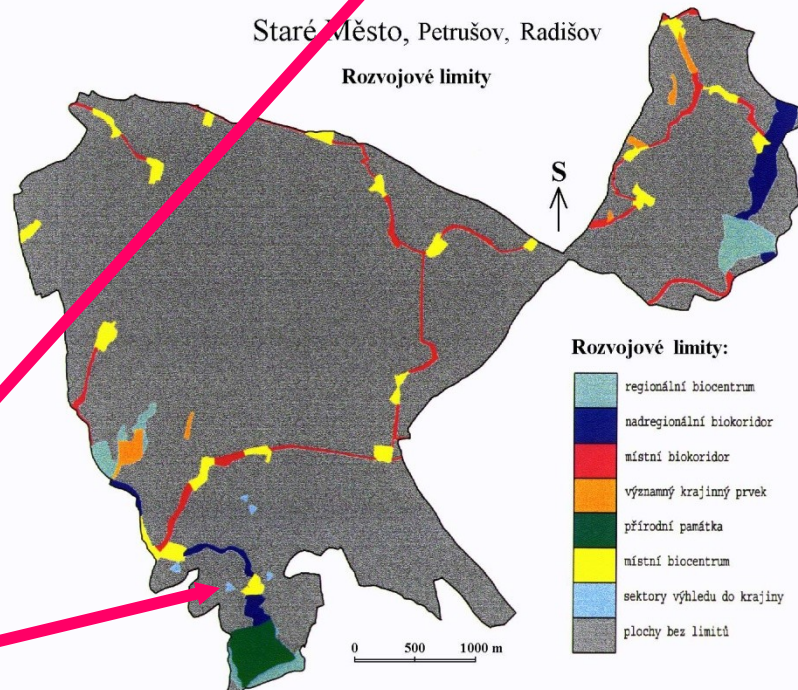
Složitost struktur je rozmanitá jak v přírodní, tak v kulturní krajině.

Struktura současné kulturní krajiny

Staré Město, Radišov a Petrušov
Typy homogenních krajinných jednotek

Staré Město, Petrušov, Radišov
Rozvojové limity

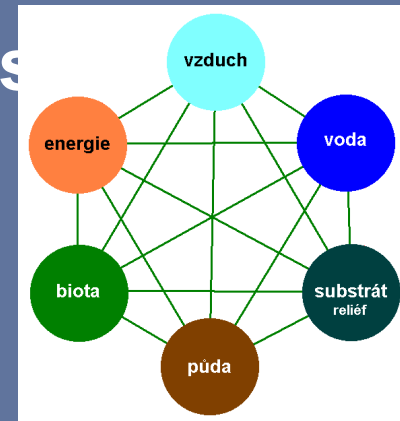
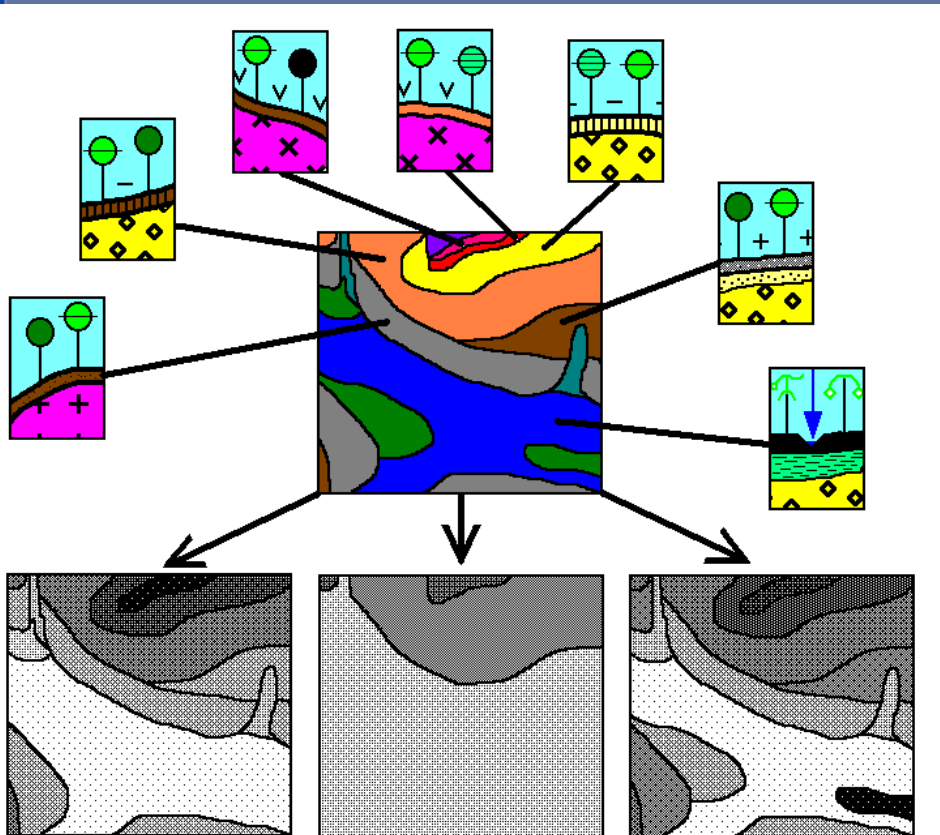

Typy struktury:

1. Přírodní – primární
2. Hospodářská – sekundární
3. Humánní - terciérní

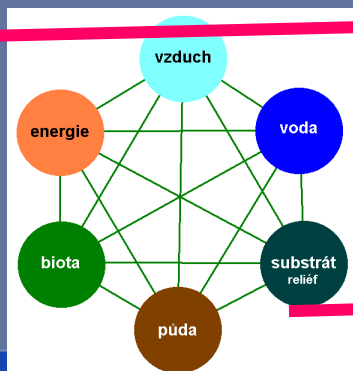
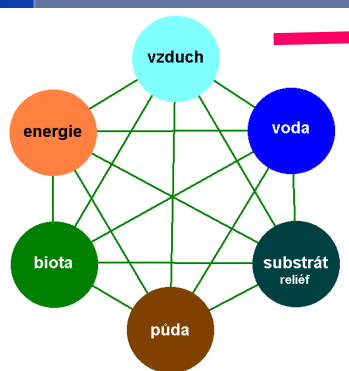
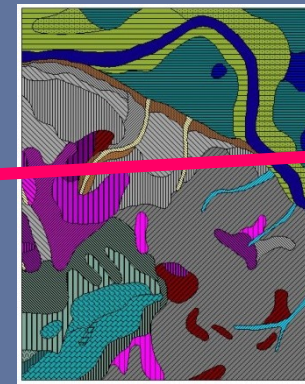
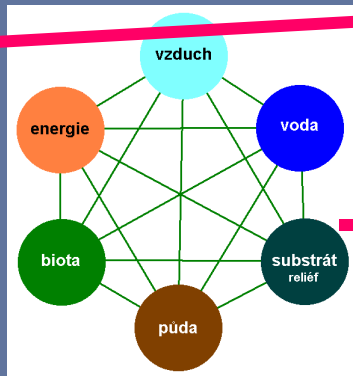
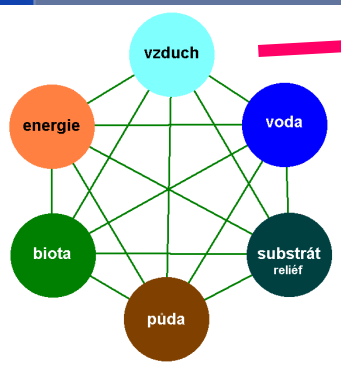
Přírodní struktura krajiny

Aspekty: Prostorový
Komponentní stavba = vertikální s

Přírodní struktura krajiny

Aspekty: Prostorový
Územní stavba =
horizontální struktura

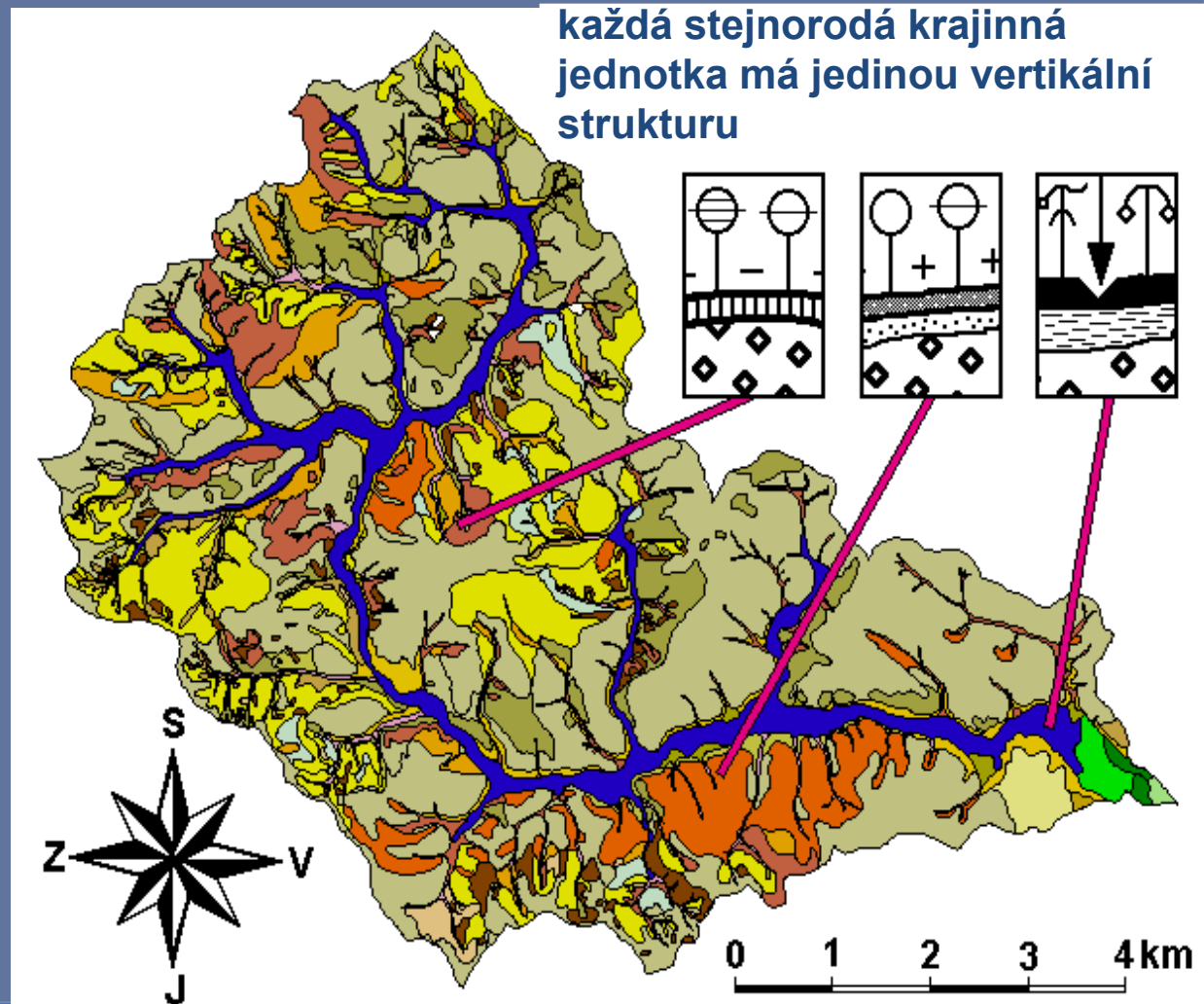

Přírodní struktura krajiny

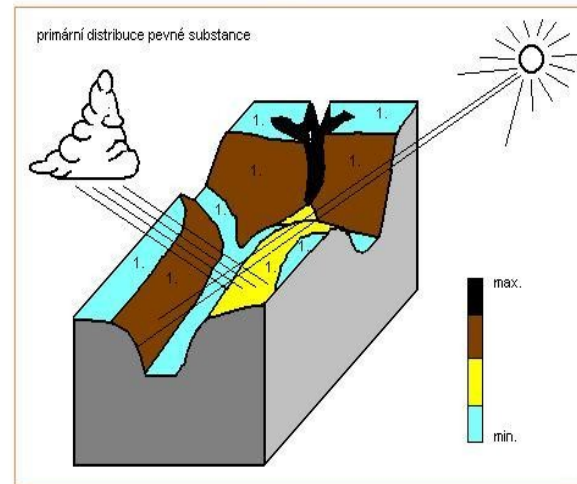
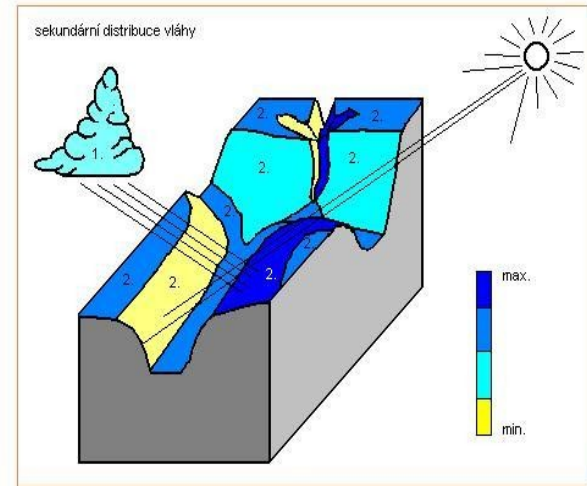
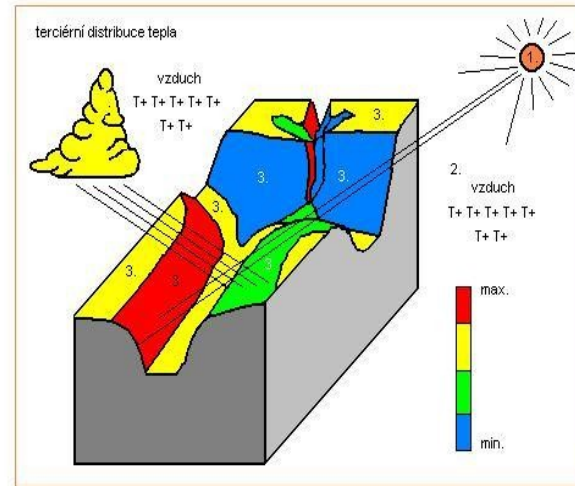
Aspekty:

Prostorový
Územní stavba =
horizontální
struktura

Přírodní struktura krajiny

Aspekty:
Funkcionální
Bloková stavba =
rozdělení rolí

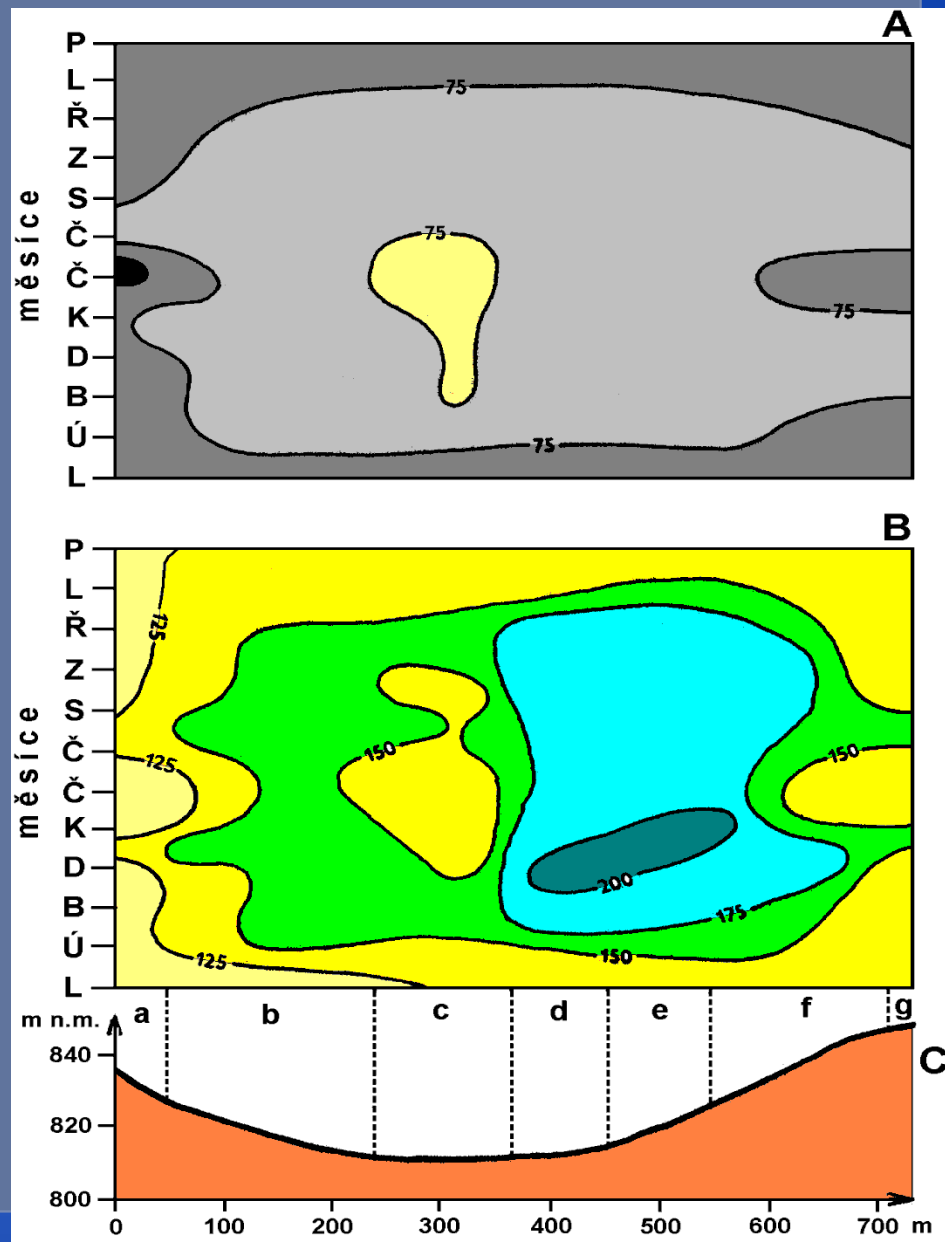

Každá krajinná jednotka plní určitou roli v krajinném systému svého okolí.

Přírodní struktura krajiny

Aspekty: Časový
Posloupnost stavů =
sebezáchova krajiny a
současně směřování k
neodvratné změně.

*Roční období, povětrnostní
singularity, části dnes*

Ekonomická struktura krajiny

Aspekty: Prostorový
Mozaika využití ploch = land use

Aspekt
funkcionální:

Role plochy v
hospodářství

Aspekt
časový:
Sezónní
aktivity
člověka

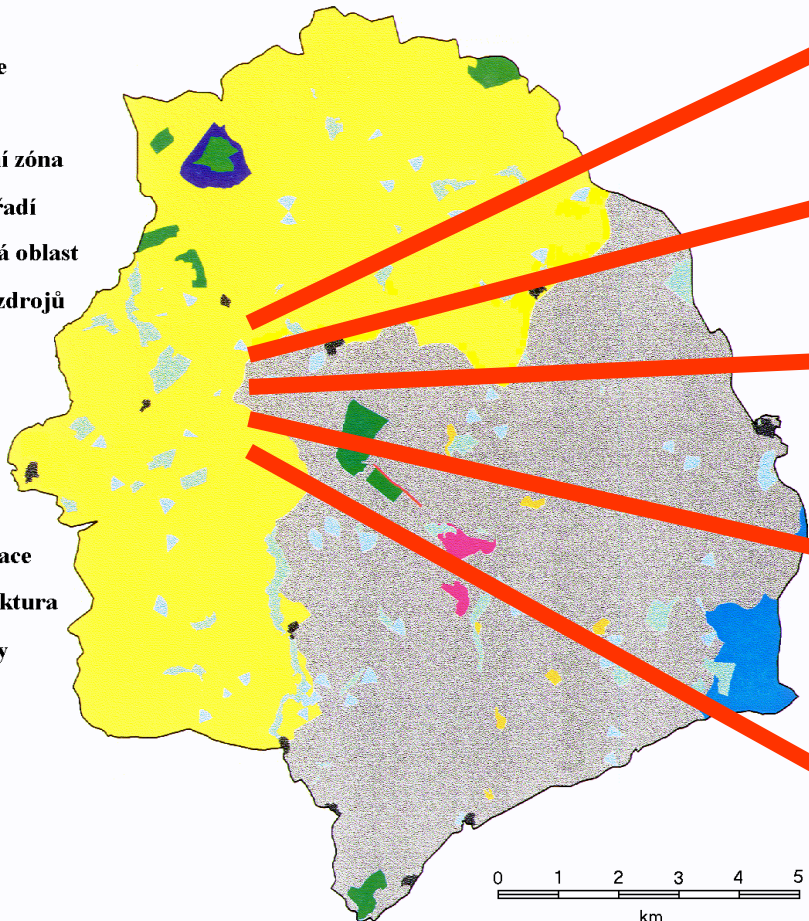
Humánní struktura krajiny

Aspekty: **Prostorový**
Prostorové rozmístění zájmů a omezení =
sociální a rozvojové limity

Rozvojové limity:

- přírodní rezervace
- přírodní výtvar
- ochranná přírodní zóna
- chráněná stromořadí
- chráněná krajinná oblast
- ochrana vodních zdrojů
- biocentra

- památková rezervace
- venkovská architektura
- výhledy do krajiny
- plochy bez limitů

*zájmy státu (příroda,
infrastruktura)*

*regionální a obecní zájmy
(voda)*

*technická a technologická
omezení*

*investiční zájmy a limity,
stavební uzávěry*

individuální zájmy

Krajiny dneška

- **PŘÍRODNÍ KRAJINA – vznikla a vyvíjí se jen účinkem přírodních faktorů bez účasti člověka.**

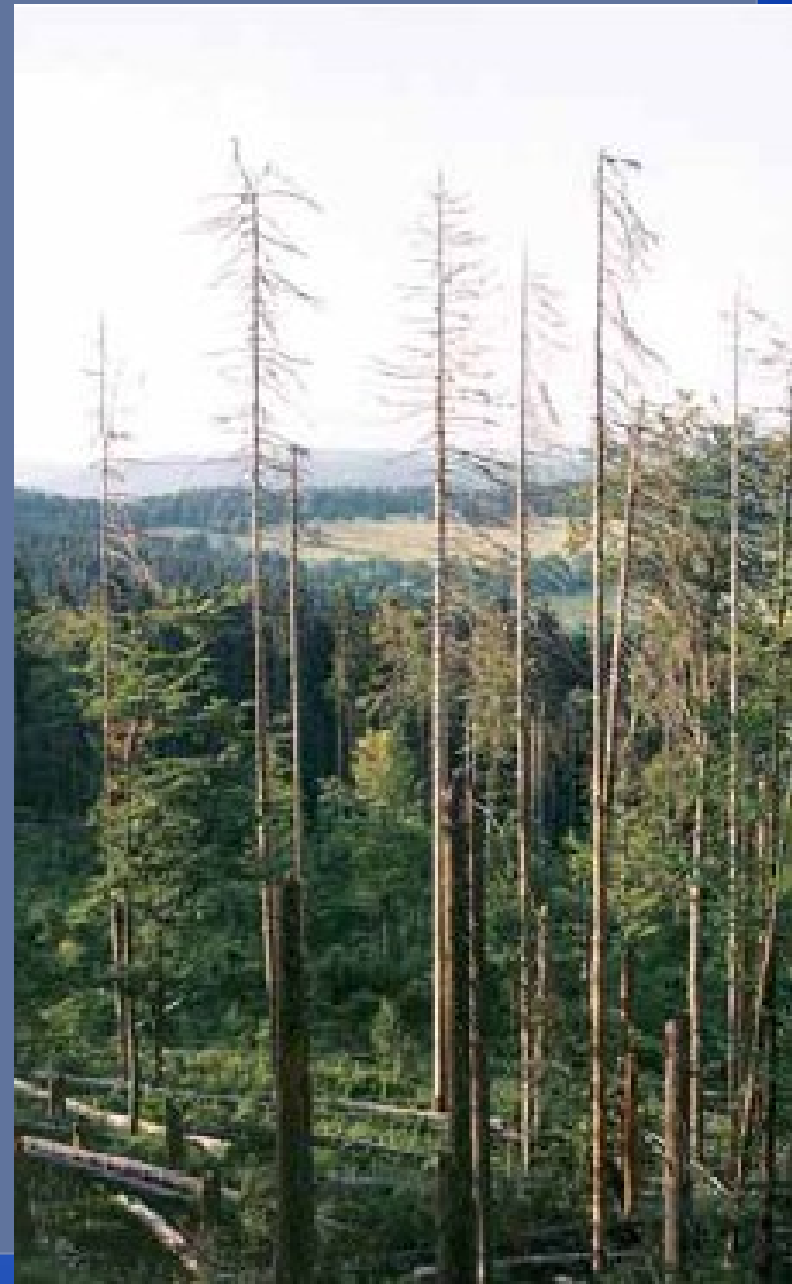
Pouště, polární a subpolární oblasti, severský a tropický les, vysokohoří, mokřady, stepi v chráněných územích i mimo ně, velké NP.

Krajinny dneška

- **PŘÍRODĚ BLÍZKÁ KRAJINA** – vznikla za minulé spoluúčasti člověka, nyní se vyvíjí jen účinkem přírodních faktorů.

Středoevropské, západoevropské a balkánské NP, naše NPR a PR, NPP a PP.

Krajiny dneška

- **KULTURNÍ KRAJINA – PRODUKČNÍ** – vznikla, udržuje se či mění vlivem přírodních faktorů za aktivní spoluúčasti člověka, který odebírá část produkce vznikající využíváním přírodních vlastností a procesů v území. Člověk pak do krajiny odkládá své výtvary.

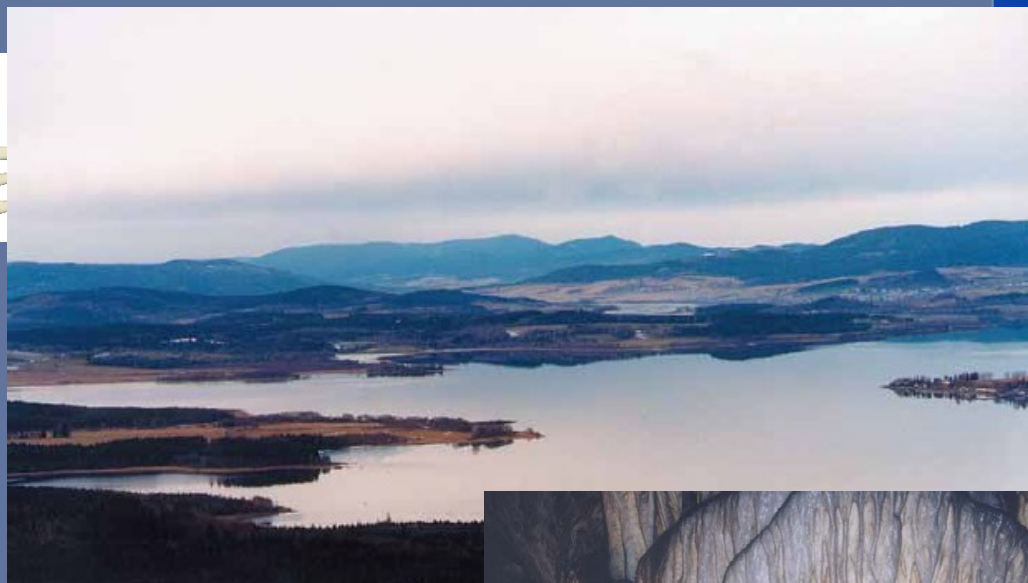

Venkovská krajina

Krajiny dneška

- **KULTURNÍ KRAJINA KONTROLOVANÁ – vznikla dominantním účinkem člověka v původním přírodním rámci. Člověk zavedl do ní nové procesy, ponechává jim volnost působení, ovšem určuje místo a čas výskytu.**

Vodní nádrže, zavlažované plochy, skleníky, uměle osvětlované plochy.

Krajiny dneška

- **KULTURNÍ KRAJINA
TECHNICKÁ** – přírodní
rámeček krajiny člověk
přetvořil, zavedl do
krajiny nové procesy
sice respektující jevy
přírodní, avšak řízené
plně člověkem.

Městská, těžební a dopravní krajina.

Invariant krajiny, struktura krajiny

Změny krajin v čase, jakožto projevy mnoha rozmanitých, vzájemně často propojených procesů, **vyžadují stanovení kritéria**
Sibiřská krajinářská škola za tímto účelem vyvinula pojem **"invariant"**

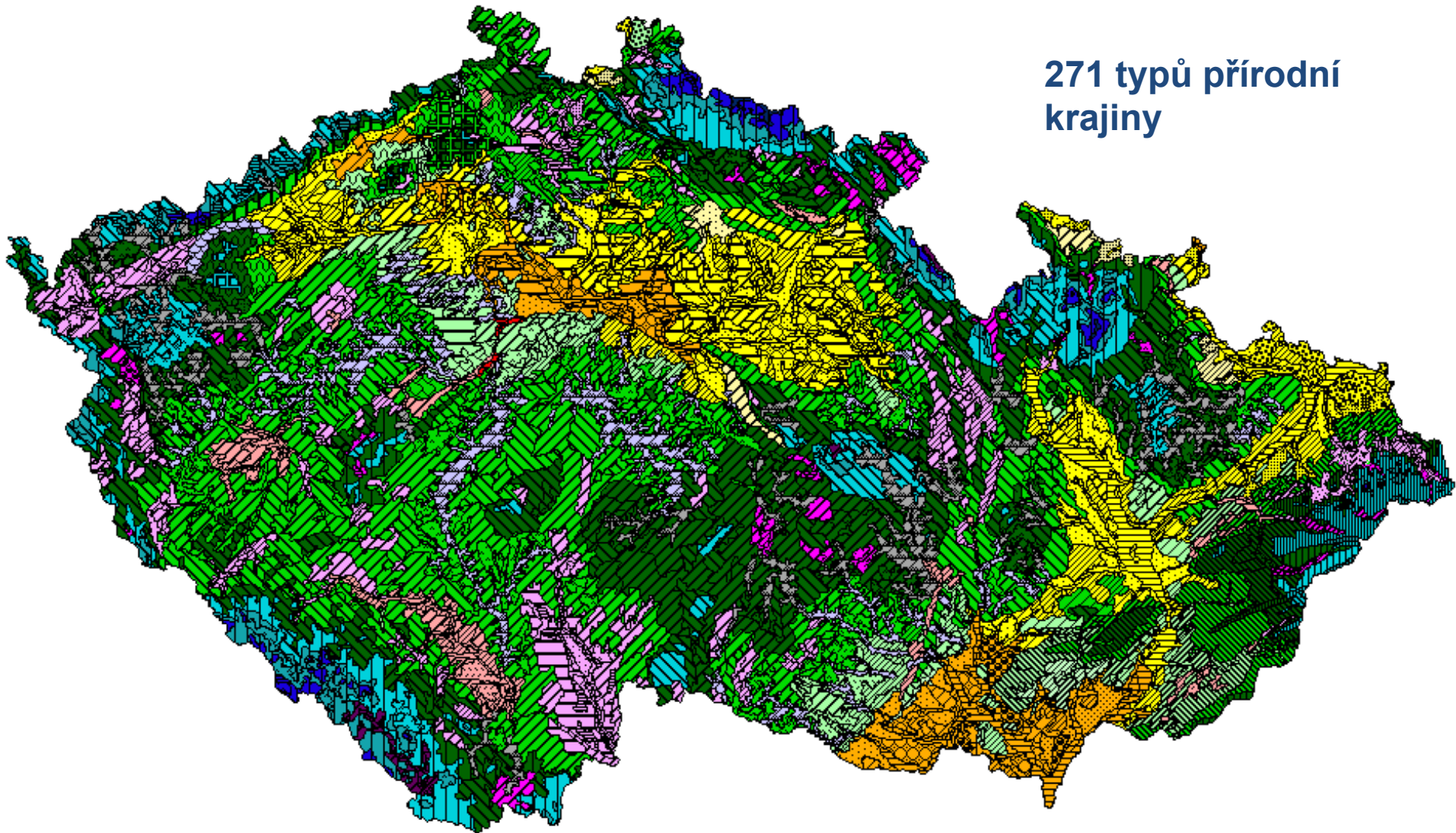
Krajinné mapy

- krajinné mapy a krajinné profily středních měřítek (1:25 000 - 1:2 mil.) znázorňují
  - polohu
  - genezi
  - fungování
  - strukturní i dynamické vlastnosti

Krajinné mapy

Přírodní krajiny České republiky 1:500 000

271 typů přírodní krajiny

Krajinné mapy

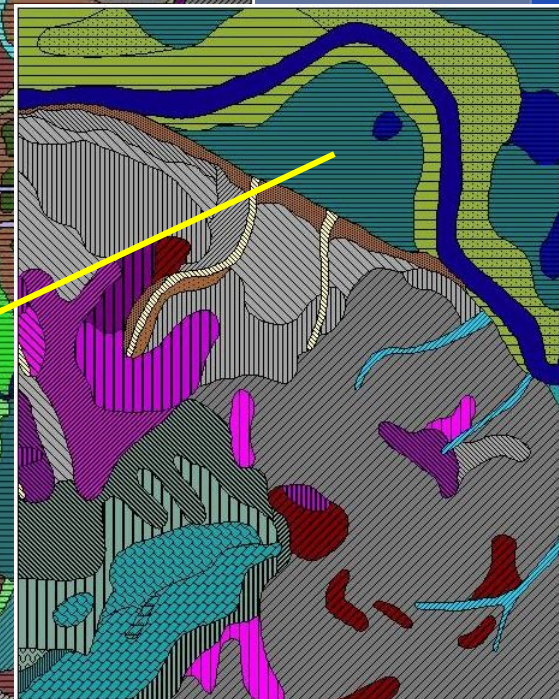
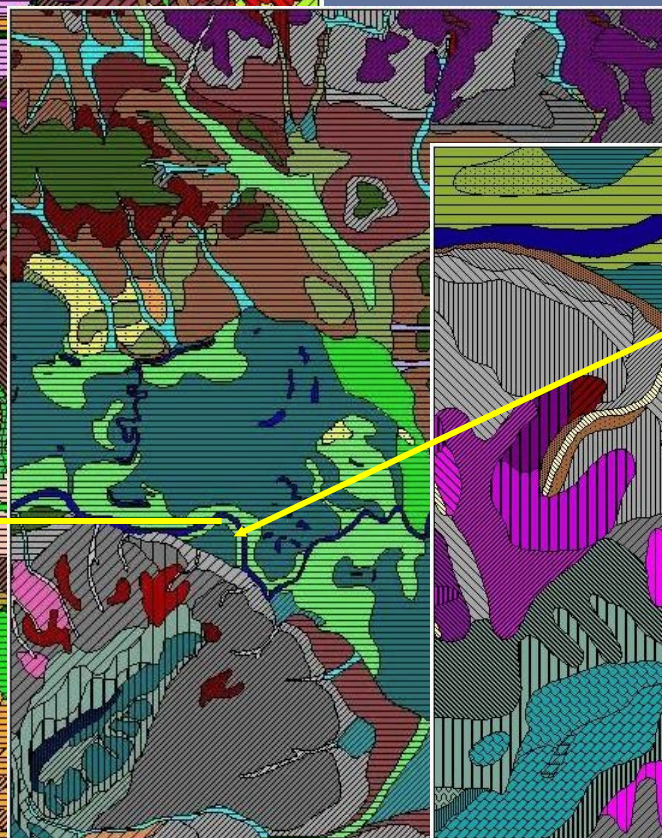
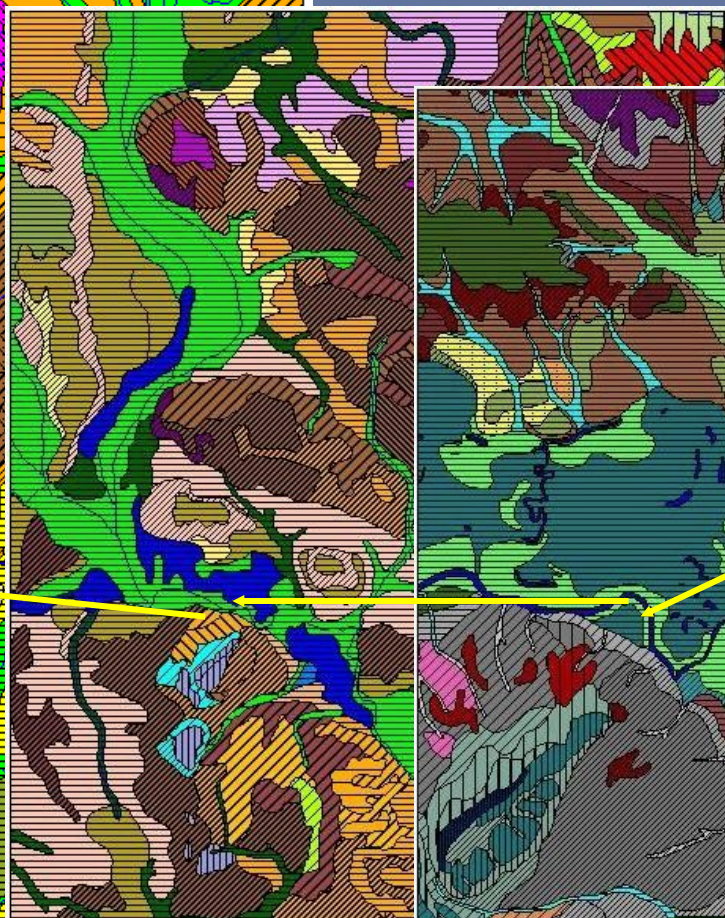
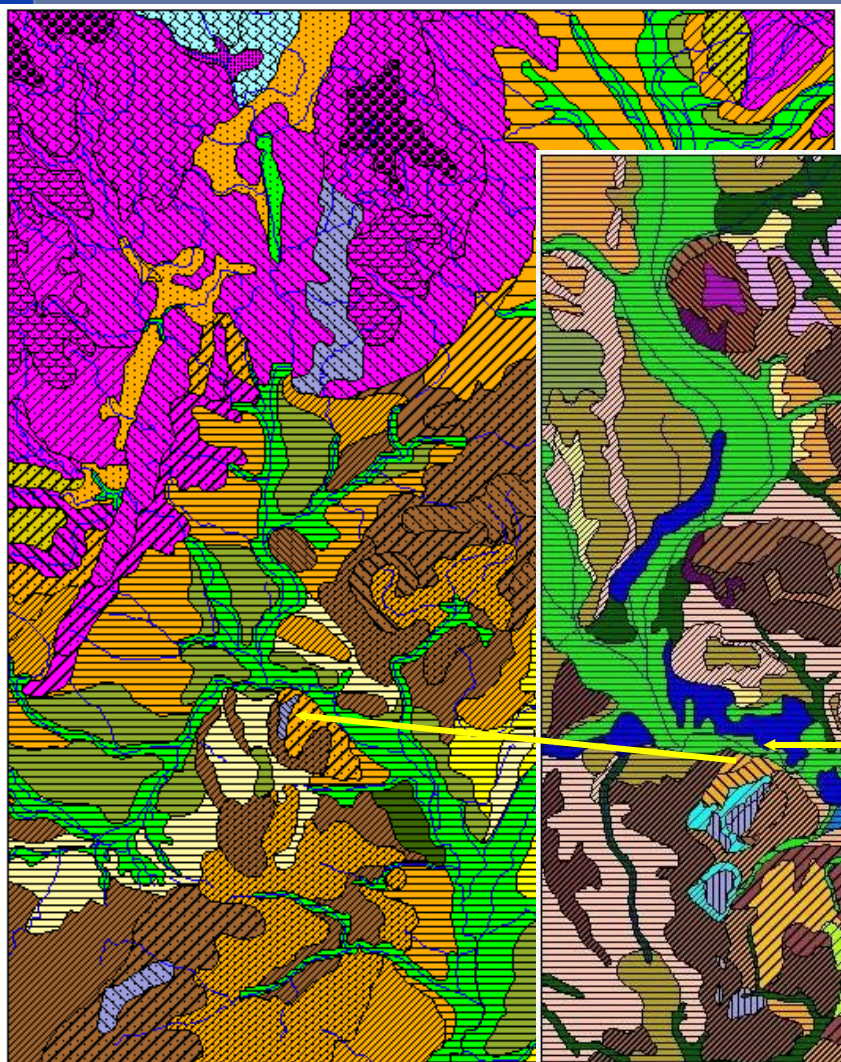
1:750 000

Přírodní krajiny Jižní Moravy

1:200 000

1:50 000

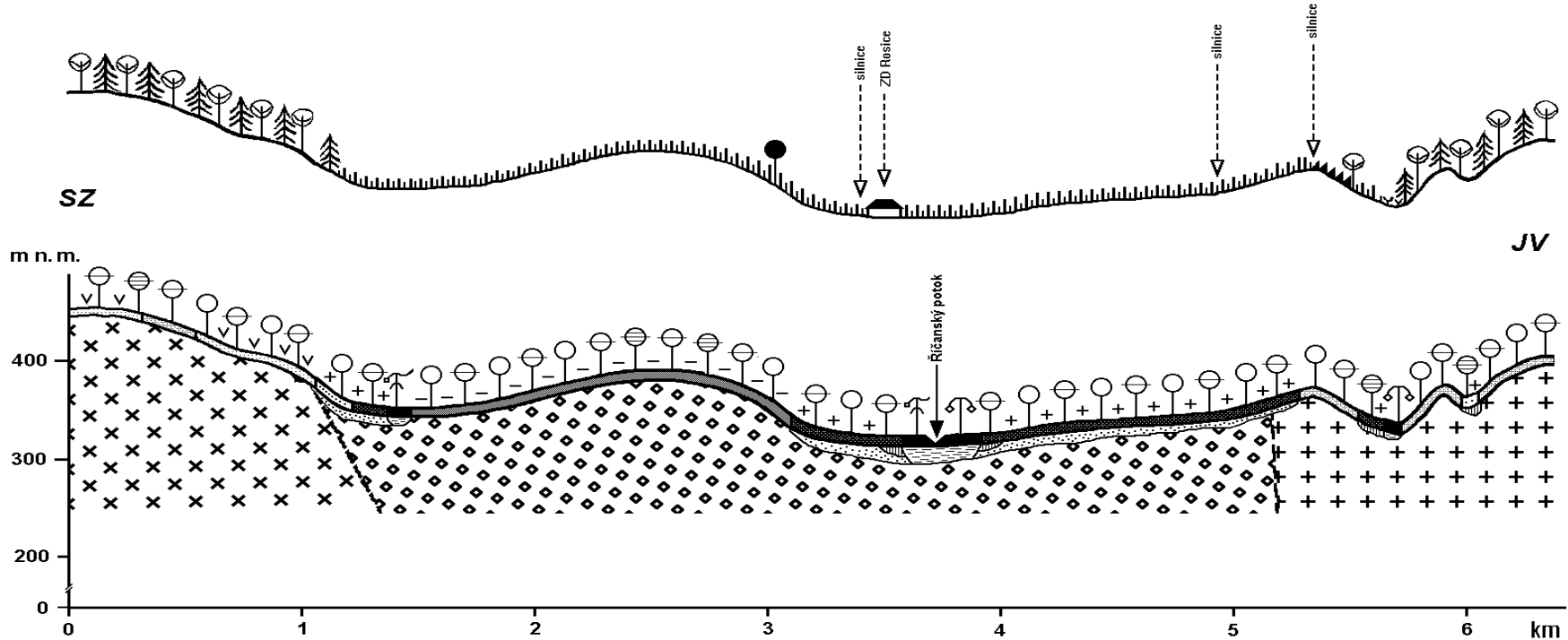
1:10 000

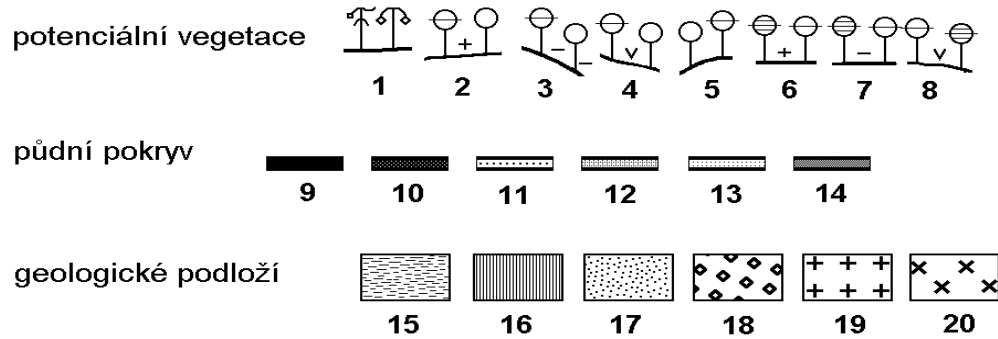
○ Praktický význam pro společnost:

- posuzování **vhodnosti krajin pro různé praktické účely**, (stanovování potenciálu krajiny např. potenciál krajiny pro bydlení, sport, konkrétní průmysl, zemědělskou činnost atd.)
- analýza rizik, (ohrožení společnosti krajinou, např. vyhodnocení míst nebezpečných pro sesuvy, záplavová území, zemětřesení atd.)

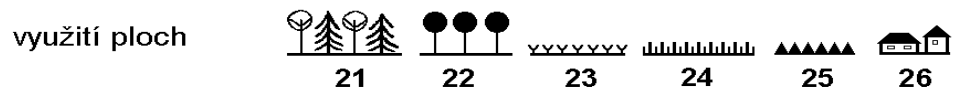

PŘÍRODNÍ KRAJINA:

SOUČASNÁ KRAJINA:

Závislostní pyramida přírodních složek krajiny jako konvenční uspořádání komponent krajiny podle míry nezávislosti a nedotknutelnosti

nejzávislejší složka - indikátor

nejnezávislejší složka - pozadí

